

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A. 1859.

Zaterdag, 10 December,

N. 99.

HOOFD-BUREAU: Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. G. T. VAN DORP; te Soerabaja bij LE ROY & Co., te Pasoeroean bij WEIJERMANS & Co., te Cheribon bij BLOK & RÜZETTE, te Tagal bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te Madoera bij G. A. HOGENRAAD, te Padang bij H. R. VAN WIJK, RZ.N., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Voomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor Batavia..... f 12,50.
" " " " " Java..... " 15,—
" " " " " Buitenbezittingen..... " 17,50.
" " " " " Nederland..... " 22,50.
De betaling geschiedt voortuit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " " Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

BERIGT.

De Java-Bode, die met het jaar 1860 zijn veertiende semestre zal intreden, gaat tevens een nieuwe toekomst tegen.

De verandering van redactie heeft een gunstige verandering van den inhoud ten gevolge gehad; wij zijn voornemens op dezen weg voort te gaan, overtuigd als wij zijn van de goedkeuring onzer talrijke abonneenten.

Toch wenschten wij geen belangrijke wijziging aan de rigting van ons blad te geven. De Java-Bode is nooit een eigentlijk politiek blad geweest, dat een eenzijdige kleur aanneemt en zich aansluit aan een bepaalde partij. Van den aanvang af is zijn hoofdbedoeling geweest, de Europesche en Indische nieuwstijdingen zoo belangrijk en volledig mogelijk mede te deelen, zoodat werkelijk de lectuur van overlandmail-bladen overbodig kon worden geacht, en tevens de bespreking van voor Indië en Nederland gewichtige zaken, op een wijze, waaruit blijkt, dat hij een gematigden vooruitgang wenscht en zoekt te bevorderen. In onze tweemaal sweeksverschijnende nummers trachten wij in gemakkelijken en aangename vorm datgene weder te geven, waarmede de mailcouranten op één oogenblik hunne lezers als 't ware overstelpen.

Onze abonneenten hebben gewis erkend de groote aanwinst, die sedert een jaar ons blad zich verworven heeft met de Particuliere Mailcorrespondentie uit de Hofstad geschreven, door iemand wiens positie hem op de hoogte stelt, een juist blik te werpen in de intiemste phases van het politiek en sociaal leven van ons vaderland, en wiens puntige pen ze kan afschilderen op eene even geestige als boeiende wijze, zonder der waarheid te kort te doen.

Onze vele vrienden en correspondenten over den Indischen Archipel verspreid, stelden ons door hunne heusche mededeelingen vaak in staat, de belangrijkste gebeurtenissen aan onze lezers bekend te stellen, nog voor iemand anders daartoe in staat was.

Een toevloed van Advertentien, die onverminderd ons bijbleef, getuigde van de sympathie, waarin ons blad mogt blijven deelen.

In den laatsten tijd zijn ons van vele zijden ingezonden stukken toegevloeid, die gewis aller belangstelling moeten tot zich getrokken hebben, van mannen, wier namen, zoo het ons vergund ware geweest ze te noemen, reeds een waarborg opleverden voor de degelijkheid van behandeling der besproken onderwerpen.

Gerugsteund door hunne toegezegde medewerking, zouden wij gaarne aan deze rubriek nog eene meerdere uitbreiding willen geven. De Java-Bode wenscht niet het orgaan van éénigen; maar van allen te zijn. Meer dan immer stellen wij onze kolommen open voor Ingezonden Stukken. Of in dezen vorm, of als leadingartikelen zullen ze in ons blad verschijnen. Bescheuwingen of brieven over zaken van algemeen belang, vooral de gewichtigste vraagstukken van den dag betreffende, zullen bij voorkeur welkom zijn. Bij de plaatsing zal de meeste onpartijdigheid in acht worden genomen, alleen verlangt men bij bespreking van zaken alle personaliteiten ter zijde te stellen, die slechts schade doen aan bedaarde en onbevooroordeelde redeneringen, en oneer aan een blad, dat ze opneemt. De uitgevers stellen zich voor alle opgenomen niet geteekende stukken, verantwoordelijk voor de wet. De inzenders kunnen staat maken op de noodige zorg in de correctie en des verlangende zal aan redactie en omwerking hunner stukken alle zorg worden besteed, terwijl het overbodig is, de meestmogelijke gehandhouding en discretie te verzekeren.

Op het voorbeeld der Engelsche dagbladders en in aanmerking nemende de kostbaarheid des

tijds in Indië, zijn wij zelfs besloten een gedeelte der inkomsten van ons blad beschikbaar te stellen tot een billijk honorarium voor ingezonden stukken, wier stellers dit mogten verlangen.

Correspondenten, die ons geregeld de gebeurtenissen en nieuwstijdingen hunner woonplaats en omgeving willen mededeelen, kunnen steeds aanspraak maken op een gratis abonnement van ons blad.

Aldus vertrouwen wij de verandering der redactie van ons blad dienstbaar te zullen maken ten voordeele en genoegen onzer geëerde abonneenten. En terwijl wij staat maken op hunne voortdurende ondersteuning, hopen wij van onze zijde den Java-Bode meer en meer te doen blijven, wat hij getoond heeft tot heden voor het algemeen te zijn: *het populaire blad van Indië.*

De uitgevers van den Java-Bode.

Bij Koninklijk besluit van den 5den October 1859, no. 62 is tot consul der Nederlanden in de Portugesche bezittingen ter Zuid-Westkust van Africa benoemd, de heer L. P. Kerlijk te Ambria.

Bij koninklijk besluit van den 18den October 1859, no. 54, is aan den heer dr. A. J. D. Steenstra Toussaint, derden stads-geneesheer te Batavia, vice-president der natuurkundige vereeniging in Nederlandsch-Indië, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van Franz Joseph, hem door Zijne Majesteit den Keizer van Oostenrijk geschonken.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 7 Mei 1859, La. A. no. 28, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland G. van de Poll, laatstelijk controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kommissieboekhouder te Palembang P. C. Klaus.

Benoemd:

Tot kommissie-boekhouder te Palembang, de postkommissie, tevens pakhuismeester aldaar, E. J. Vermandel.
Tot notaris te Batavia, de advocaat en procureur bij den raad van justitie te Soerabaja mr. A. Mangelaar Meertens.

VENDUTIËN.

Op Maandag, den 12 December, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co. van 4 bankactiën.

Op Dingsdag, den 13 December, voor een huis in den Gang Petjenongan, door van Slooten, Morgan & Co.

's avonds te 7½ uren, in de Harmonie, door Lange & Co.

Op Woensdag, den 14 December, wegens vertrek, voor een huis in gang Chanlan no. 7 door A. Bedier.

Op Donderdag, den 15 December, des voormiddags te 10 uren, in het lokaal der beurs.

Op Vrijdag, den 16 December, voor het woonhuis van mejufvr. Ferdinandus, bijgenaamd Michiels, in gang Ketapang (Molenvliet), door Abeelen, Dennison & Co.

en
à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van J. Speet.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:
Door A. E. Pool te Pasoeroean, van wijlen Jacobus Albertus Johannes van 'tWout, in leven suikerfabrikant aldaar.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 7 tot en met den 9 December 1859.
HOTEL DER NEDERLANDEN. H. J. van der Meijden, van Amsterdam. — L. van der Weijden, van Iem. — Arriëns, van Sumauap.

HOTEL DES INDES. S. Dekloppe, van Onrust. — H. D. Guijot, van Idem. — T. S. Rijck, van de Reede. — J. N. Waldeck, van Idem. — P. C. Keijen, van Idem. — J. A. Anemaet, van Soerabaja. — L. G. Guijot, van Idem. — D. J. Guijkens, uit het Hospitaal. — H. D. Canne, van Lampons. — F. Verploeg, van Tang-rang.

HOTEL WILLEM II. W. Winterink en Echtgenoot, van Samarang. — F. E. Onderstijn, van Palembang. — E. V. Jelles, van Idem. — Wieneke, van Onrust. — F. W. Baumaan, van Buitenzorg.

JAVA HOTEL. J. Dunlop en Familie, van Samarang. — J. H. Hallierg en Familie, van Nieuw-Zeeland.

Vertrekkende Personen.

F. Köhler. — F. J. Breymann en familie.

Advertentiën.

Gehuwd:

L. P. HANIBALS
met
A. MAC NEIGHT.

BATAVIA, 30 November 1859.

(3841)

Den 8sten September overleed aan boord van het fregat Oost India Packet, mijn dierbare echtgenoot de Weid Heer W. Hamstra, in leven zoutpakkeris, meester van het hoofd-depot te Sumauap, eiland Madura, in den ouderdom van 42 jaren, na eene gelukkige echtvereniging van 13 jaren, mij nalatende 5 kinderen, waarvan vier nog te jong zijn om hun diep ongeluk te beseffen, diep betreurd door mij en zijne nagelatene betrekkingen.

wed. E. HAMSTRA
geb. VAN REENEN.

GRONINGEN, 22 October 1859.
Tot kennisgeving aan vrienden en bekenden. (3834)

Na eene gelukkige echtvereniging van slechts twee jaren, overleed op heden vrouwe J. R. van de Putte, geliefde echtgenoot van

E. C. SMETS.

Betaalm. 1 kl.

PAJJA-COMBO den 7 November 1859. (3800)

Op den 19den November jl. overleed te Soera bato in den ouderdom van 54 jaren, Anne Magaret van de Bly, wed. Th. Mekern. (3877)

Den 1sten December 1859 overleed te Batavia, Mevrouw Hermina Maria Wels, echtgenoot van den heer W. Osseman, ambtenaar te Japan. (3836)

Heden ontving ik het droevig bericht van het overlijden van mijnen geachtten vader, de Heer Mr. Jean Paul Taunay, op den 19den October 1859, in den ouderdom van 82 jaren.

H. M. TAUNAY

BATAVIA, 6 December 1859. (3828)

Heden overleed alhier mijn geliefde echtgenoot R. H. L. van Oosterhoudt, in den ouderdom van 36 jaren.

R. H. L. A. SCHÖNERMARCK

Wed. R. H. L. VAN OOSTERHOUDT.

SISSEPAN op Poëbok Grèbè, 6 December 1859.

Eenige kennisgave (3865)

VENDUTIE

op Maandag, den 12 December 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELËN, DENNISON & CO.,

van

Lijnwaden,

Propatria Papier, Behangsel Papier, Visch, Banket,

2 Stel Koperen Scheepspompen,

Gesloopt Bladkoper, 2 Ankers en Kettingen,

SCHEEPSAFBRAAK,

zware nieuwe Zeeland Planken,

Spijkers,

Eene factuur Amerikaansche

STOELEN.

Voor rekening van belanghebbende:

180 picols Plaat IJZER.

100 " " LOOD.

ten Elf ure,

4 Aandeelen in de Javasche Bank.

2 Brillante DOEKSPELDEN.

3 Diamante RINGEN. (3827)

De ondergeteekenden zullen op huns

VENDUTIE

van Maandag aanstaande verkoopen,

voor rekening van belanghebbenden,

10,000

Manilla Sigaren imperiales.

10000 dito, dito, Londres.

(5835)

ABEELËN, DENNISON & Co.

Op de Vendutie

van Maandag aanstaande zal mede worden verkocht:
een nieuwe zeer ligte

HANDCHAIS,

een Compleet Topeng spel,

en

een span hard loopende Wagenpaarden.

(5880)

VENDUTIE

Dingsdag 13 December 1859,

voor het woonhuis van den heer LUTJENS,

in den Gang-Patjenongan,

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van Spiegels- en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Kasten, Ledikanten, Stoelen, Tafels, Banken, Porcelein-, Glas- en Aardewerk.

Vorst nog:

Paarden, Rijtuigen, Tuigen, etc.

(5822)

Dingsdag-avond 13 dezer

in de HARMONIE

BOEKVERKOOPING,

door

LANGE & CO.,

behalve

WETENSWAARDIGE BOEKWERKEN,

worden verkocht:

PARTITIEN voor PIANO en ZANG,

PHYSISCHE INSTRUMENTEN,

waaronder eene fraaije

Pantasmogorie,

die in een der donkere zalen zal opgesteld zijn. (3837)

Hout-Vendutie

op Donderdag den 15den December 1859,

op het Heemradenplein,

door

JOHN PRYCE & Co.

(3876)

Vendutie

Op Vrijdag den 16 December 1859,

voor het woonhuis van

Mejufvrouw Ferdinandus, bijgenaamd

MICHELIS,

in Gang Katapan (Molenvliet)

door

ABELEN, DENNISON & Co.,

van geheel nieuwe Europeesche en Inlandsche

HOUTEN MEUBELN,

Mahoniehouten CANAPÉS en STOELN met maroquin-leder bekleed, marmeren WASHTAFELS, KASTEN, STOELN, ijzere en houten LEDIKANTEN, groote SCHILDERIJEN en SPIEGELS in vergulde lijsten, nieuwe Engelsche HANG- en TAFEL-LAMPEN, MODERATEUR-LAMPEN,

een groot welluidend

DRAAI-ORGEEL,

Ronde Tapijten en Alkatieven, Rotting-matten,

EEN STEL ZILVERWERK,

bestaande uit:

Lepels, Vorken, Messen, Thee-

Lepels, Likeur- en Zuurstel, enz.,

Een span Makassaarsche hardloopende Wagenpaar-

dem, ijzerschimmels,

Een dito dito dito

Vossen.

Een dito dito dito

Preanger dito

Wit Schimmels.

Een genoegzaam nieuwe

MYLORD,

Een nieuwe extra fraaije kinderwagen.

WATERKAR, Engelsche TUIGEN, enz. enz.

(3879)

Vendutie

op Woensdag 14 December

door

A. BÉDIER,

wegens vertrek,

voor een woonhuis in de Gang-Chaulan, van diverse

MEUBELN,

Wagens, Bendies, Paarden, enz.

(3860)

VENDUTIE

Vrijdag, den 16 December,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

tegen 4 pCt. Vendusalaris,

van diversen:

200 Riem Schrijfpapier,

Lijnwaden, Porcelein- en Glaswerk, eene partij best Saksisch Flanel, Zijde, Fluweel,

BOTER,

beste keuken Zuren, 200 zakken Menier, Japan-

sche Sakky, Pleetwerken, alsmede eene partij

Superieure

CHAMPAGNE,

in mandjes van 1 dozijn.

Een Erf bebouwd met een Steenen huis met pannen gedekt staande op de Verburgs Gracht, Blok L., 17de deel No. 24, verponding No. 6029.

Twee huizen en een ledig stuk grond in de kampong Tembora.

Een erf bebouwd met bamboezen opstallen te kampong Sawa Djambattan lima, alsmede:

1 prauw groot 8 koijangs No. 46

1 do. " 7 do. " 79

1 do. " 5 do. " 168.

(5871)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag den 16den December,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

zal mede worden verkocht:

EEN HUIS EN ERVE

in Blok O, 6de deel, in de kampong Tembora, verponding No. 5406. (3870)

Op Zaterdag, den vier-en-twintigste December aanstaande,

zal door tusschenkomst van het

Vendu-Departement te Batavia,

in het local der Beurs, des voormiddags ten tien ure, worden verkocht de onder volgende vastigheden als:

1. Een stuk Tuin en Zaailand genaamd SOLITUDE, bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito bijgebouwen allen met pannen gedekt, gelegen in het Oosterveld blok L., deel twintig, buurt of wijk Meester Cornelis tegen over het Thee Etablissement, bij de verponding geregistreerd onder Nummer 7270 en aldaar getaxeerd op eene waarde van f 24,000.—

2. Een stuk Tuinland gelegen in het Oosterveld blok L., deel twintig, buurt of wijk Meester Cornelis, bij de verponding geregistreerd onder Nummer 8899 en aldaar voor het loopende jaar getaxeerd op eene waarde van f 600.—

De bovenvermelde vastigheden zijn in eigendom toebehoorende aan den Heer LEENDERT MIRO MELJER, en worden verkocht door den ondergeteekende ageerende namens de Javasche-Bank als eischer van het eerste Hypotheek op gemelde perceelen gevestigd.

(3826)

F. ALTING MEES.

In den loop van Januarij 1860,

zullen bij onderhandsche inschrijving, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement,

worden verkocht:

TWEE SUIKERFABRIEKEN

met de daaraan verbondene Contracten.

Nadere informatie bij

O. VAN REES, te Peerworedjo, en

T. LUCASSEN, te Tuga!

(3821)

VERKOOP

VAN HET LAND

MOEARA KARANG.

Op Vrijdag den 16 dezer,

zal de ondergeteekende ten elf ure voor zij

Commissiehuis publiek verkoopen:

HET LAND

MOEARA KARANG,

aan het Zeestrand gelegen in blok P 1ste deel No. 66

Dit land behoort aan den Chinees TAN TJANG HOA en wordt door den ondergeteekende ageerend namens den 1sten verbandhouder verkocht.

(3872)

J. SPEET.

VENDUTIE

op Maandag en Dingsdag, den 19den en 20sten

December 1859,

ten huize van den Heer

JOHN PRYCE,

OOSTZIJDE, KONINGSPLEIN,

wegens vertrek, van een

BIJZONDER FRAAIJEN INBOEDEL,

bestaande uit:

Een massief Mahoniehouten Ameublement, bekleed met groen en zwart gestreept fluweel;

Een dito voor Boudoir; bestaande uit eene Bank en 4 fauteuils, bekleed met blaauw en geel gebloemd Satijn; Mahoniehouten-, Spiegel- en andere

Kasten; Ijzere Ledikanten, Tafels met Marmeren bladen, een Bagatelle-tafel, Schilderijen, Spiegels, Hang-, Kroon- en Tafel-lampen, Zilverwerk, fraai Pleetwerk,

waaronder Schoteldekkers van het beste Electropleet; Porcelein- en Cristal-werk, enz., enz.

verder RIJTUIGEN, als:

Een Engelsche Vis-à-Vis voor groote en kleine paarden;

Een Europeesche Coupé,

Een Europeesche Reilswagen,

Een Mylord,

Een ligte Mandwagen op hooge wielen voor 1 en 2 paarden,

Een goede Kar, met Engelsche wielen, veeren en as.

voorts voor goed gegarandeerde

PAARDEN, als:

1 span bruine Sidney-paarden, van 56 duim

1 " Preanger-paarden van 56 dm.

(1 Schimmel en 1 Vos)

1 span Preanger-Merries (Schimmels

van 53 duim.

1 span bruine Macassaren,

1 Isabel Rijpaard (Macassaar) van 51 duim,

1 Schimmel Rijpaard (Macassaar)

1 bruin Macassaar Wagen-paard van 4 voet

1 kinder Rijpaard met zadel en tuig.

en

Het welbekende Race-paard

RACHEL,

Wagentuigen, Dames- en Heeren Zadels, Kadogans en Grassnij-machine, een Molen voor paardenvoeder

Fraaije Geweeren, Buksen, Revolverbuis, Revolver-Pistolen en divers

SCHIETGEREEDSCHAP.

EEN DECIMAAL WEEGSCHAAL,

TIMMERMANSGEREEDSCHAP,

KEUKENGEREEDSCHAP,

TAMPAJANGS, etc., etc.

zoo mede: etc., etc.

2 melkgevende KOEIJEN met KALVEREN,

waarvan eene bezet; eene jonge KOE van 2 jaar.

Regeling der Vendutie:

Maandag, Rijtuigen, Paarden, Koeijen

MEUBELN

in de bijgebouwen en GOEDEREN binnenshuis.

Dingsdag. Alle Goederen binnenshuis.

Op Zondag, te voren te bezigtigen. (3873)

GOLDE VATTWIJN,

in kisten van 4 dozijn.

(3861)

A. BÉDIER.

Theatre Français de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Resident.

LUNDI, 12 Décembre 1859.

3me. représentation du deuxième mois de l'Abonnement

HAYDÉE OU LE SECRET.

Opéra-comique en 5 actes, musique d'Auber.

Le spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur Gérant,
VAN KINSBERGEN.

(3850)

Societeit de Harmonie. STAFMUZIK,

Op Woensdag den 14 December a. s., des avonds
ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
E. JEEKEL.

(3854)

Men verneemt, dat men te
Cheribon een

Scherp-schutters-genootschap

wil oprigten, de Dames zullen het Vaandel
borduren, waarop als WAPEN, Vier Rotten,
die in een val loopen met de Zinspreuk,

„Rotjes wij hebben U.”

(3868)

Te Cheribon verkrijgbaar:

PILLEN TEGEN DE ANGST,

met goed succes aan te bevelen aan Schutterij
Liefhebbers,

(3869)

Ahasuerus ben F.

Superfijn Crépé Kruid, in blikjes.

I ENG. BILLARD, I groote CHAMBRE OBSCURE, I kleine

EEN BASCULE,

van 1000 kilo van Becker.

(3865)

GEDRS. BEIJNON.

Bij de Ondergeteekend in verkrijgbaar:
Uitgezochte Hollandsche

PROVISIEN.

100 vaten à 5 dozijn
HAANTJES BIER,

10 kisten à 4 dozijn Valkenbier.
50 vaten " 4 " Porterbier,

100 vaatjes BOTER,

merk Van der Leeuw,

10 fusten Iste soort Madera, } waarvan
10 id. Pale-Ale. } bereids is
afgetapt.

12 fusten SHERRY,

van bijzonder goede kwaliteit.

Zij ontvingen mede in Commissie eenige soor-
ten ZEILDOEK, bij uitnemendheid geschikt voor
missieilen.

(3819)

VAN WALCHREN EN Co.

Ontvangen:

PASSER PISANG, HOEK THEEWATERSTRAAT, BASCULES,

voor 1000 kilo, Fabriek Becker.

(3842)

WILLEM de JONG.

H. van Riet & Co.,

op Noordwijk,

hebben per Cortgene, Kapitein DUNLOP, ont-
vangen een factuur van de

Fijnste blaauwe en zwarte LAKENS,

Trico en Buskin Stoffen, Elegante Zijden en Piqué

VESTEN STOFFEN, EXTRA FIJNE DRILLS,

voor Pantalons, en diverse

KATOENEN EN ZIJDEN STOFFEN,

geschikt voor Morgenjassen,

voorts diverse

Gouden en zilveren Borduursels.

GALON IN ALLE BREEDTEN.

Policiematsen, model en Fantaisie.

EPAULETTEN.

Fouragères voor alle rangen.

SABELDRAGONS, SABELKOPPELS, SJERPEN.

INFANTERIE SABELS.

REVOLVER'S

van Adams, Colt en andere gerenom-
meerde Fabrikanten,

benevens;

een aantal andere tot hun vak be-
hoorende Artikelen, die hun in staat
stellen aan alle Orders, zoowel in
het Civile als Militaire, met den meesten spoed
te voldoen. (3816)

Ontvangen:

Per JAN PIETERSZON KOEN en PAUL JOHAN,

een factuur

IJZEREN HEKWERK,

voor Gaanderij

Ijzer- en Koperdraad,

voor

CENTRIFUGES, RIJSTPELMOLENS

en

VOLIERES.

(3862)

A. BÉDIER.

INSTITUUT MOLENVLIET.

De Ondergeteekende berigt, dat hij

op Donderdag en Vrijdag, 15 en 16 e. k.
Examen

zal houden en noodigt alle ouders en voogden uit
hetzelfde bijtewonen.

Op den 1ste dag zullen de vakken van het We-
tenschappelijk onderwijs behandeld worden, en den vol-
genden dag het Zingen, Pianospel, Schermen,
Swadronieren, Batonieren, Bajonetvechten,
Exerceren en Gymnastie.

Des avonds ten 8 uur ASSAUT.

(3845)

L. BRAS.

INSTITUUT.

De ondergeteekende, Kostschoolhouder te
Vlaardingen, in de nabijheid van Rotterdam,
heeft de eer ter kennis van Ouders en Voogden
te brengen, dat er, door eene aanmerkelijke uit-
breiding aan het gebouw der kostschool, bij hem
gelegenheid bestaat tot plaatsing van jonge Heeren
uit den deftigen stand.

De gezonde ligging der plaats, de doelmatigheid
der lokalen en eene ruime speelplaats, mogen tot
aanbeveling strekken, terwijl de Instituteur de ver-
zekering geeft, dat zijne inrigting alles in zich
vereenigt, wat in den tegenwoordigen tijd voor de
opvoeding en het onderwijs van jonge lieden kan
gevorderd worden.

De Hoog Edel Gestrenge Heer J. A. Vriesman
te Soerabaja, die deze inrigting bezigtigd heeft zal,
vertrouw ik, zoo noodig, wel eenige inlichting n
gelieven te geven. (3818)

J. H. HAAN.

De Ondergeteekende brengt ter kennis van
Buitenzorg's Ingezetenen, dat bij hem,
van af den 1sten Januarij 1860, des Woens-
dags en Zaturdags, des avonds ten 6 ure
tot den volgenden morgen 6 ure

Versch gemest Ossenvleesch,
tegen 40 cents het Amsterd. pond, zal zijn te
bekomen.

(3840)

TAN GOANTJIN.

BUITENZORG, 5 December 1859.

Wordt gevraagd IEMAND, geschikt
tot het maken van **Bouw-** en
WERKTUIGKUNDIGE TEEKENINGEN.

Adres met franco brieven onder de initiale Q Q bij
den uitgever dezes. (3843)

EENE JONGEDAME,

verlangt plaatsing bij eene familie tot opleiding
van kinderen of waarneming der huishou-
ding. Adres Lett. M. van Dorp. (3858)

IEMAND, 22 jaren oud, gezond en
sterk van gestel en eene goede oplei-
ding genoten hebbende, sints bijna een
jaar op een Rijst- en Klapperland werkzaam,
doch door gemis aan voldoende vooruitzichten eene
andere plaatsing zoekende, biedt zijne diensten aan,
liefst bij eene Kultuuroverneming.
Adres franco onder de letters P. A. bij den Boekhan-
delaar VAN DORP, te Batavia. (3881)

TE KOOP

JATTIE,

NIEUW ZEELANDSCH GREENEN

en diverse andere

HOUTSOORTEN,

gezaagd of te zagen

op optegeven afmetingen, aan de Machinen fabriek
en

HOUTZAAGMOLEN

van

(3844)

J. B. DROSSAERS.

TE KOOP

het nieuw gekop rde Bremmer Brikschip

ARMINIUS

groot 131 Bremer Lasten, voorzien

van

volledigen Inventaris

en

DUBBEL STEL ZEILEN.

Nadere informatie bij

de Agenten

(3885)

PANDEL & STIEHAUS.

Wegens vertrek:

uit de hand te Koop voor f 550:

Een zoo goed als nieuwe

PIANINO,

uit de fabriek van de HUIJTER, uitmuntend van
toon, inrigting en Confectie.

Informatie te Samarang bij de Heeren G. C. T.
van Dorp en Mr. L. Sdo de Maes. (3814)

TE HUUR OF TE KOOP

tegen 1 Januarij aanstaande, het Huis
thans bewoond door den heer Brij-
man in Gang Sabt.

Te bevragen bij den uitgever dezes, (3814)

TE HUUR EEN HUIS,

op het Konings-Pluin bewoond door den heer
Ruijl.

Te bevragen bij
(3820)

Geo. INGRAM.

TE HUUR Twee HUIZEN,

op Weltevreden (Ba-
zaar-Senen) terstond

te aanvaarden.
(3825)

A. A. CLUWEN.

TE HUUR HET HUIS,

thans bewoond door den heer John Brij-
man

(3875)

MELVILL VAN CARNEBEE'S,

Algemeene Atlas van Nederlandsch Indië.

Uit Officiële Bronnen en met goedkeuring van het Gouvernement van Nederlandsch Indië

te zamengesteld en thans voortgezet door den Kapitein-Ingenieur

W. F. VERSTEEG,

Dertig Kaarten van dit belangrijke en prachtig uitgevoerde werk zijn *Heeren Inteekenaren* reeds afgeleverd.

De uitgave wordt geregeld vervolgd. **De prijs van iedere Serie van 5 Kaarten is f 10.—**

De Inteekening is allerwege op nieuw opengesteld, **Prospectussen en Inteekeninglijsten**, zijn op aanvraag te bekomen. (3878)

TE HUUR EEN HUIS in Gang Chaulan (3867)

TE HUUR EEN HUIS op het Koningsplein, te bevragen bij G. H. B. L. RUDOLPH. (3859)

TE HUUR Het Toko locaal, over de Javasche Bank. Adres, E. CHAULAN, DEELEMEN EN Co. (3866)

HOLLOWAY'S PILLEN.

Elke Ballingschap uit iemands geweten is meer of min een beproeving voor het menschen-rask ook eene beproeving voor het ligchaam. Maar de laatste dezer twee kwalen kan men verhoeden wanneer men zorg draagt altijd deze onvergelykelijke genezende medicijnen gereed te hebben, zoodat de eerste aanval eener ziekte terstond en blydschapig beteugeld wordt.

De Europeesche bewoners van Java en der andere eilanden in de Oostersche Archipel hebben, gelukkig voor hunzelf, de ontdekking gemaakt, en groote consignatien van ontlastende middelen der wereld aangekomen, redding verschaftende aan duizenden van de gewone ziekten, zoo eigen aan dat klimaat, zoo als slechte spijsvertering, lever en maag ongesteldheden, roode loop, koortsen en algemeene verzwaktheid.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:

Doosjes Pillen à f 1. — f 3. — f 5. —

Potjes zalf à f 4. — f 5. — f 5. —

Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.

» Banjoemas » M. S. Cheriman.

» Poerwadjo » F. Neumann.

» Soeracarta » W. Veldman.

» Djocjocarta » Buijn & Co.

» Salatiga » F. Kruthoffer.

» Tagal » W. G. Dort.

» Cheribon » W. Galistan.

» Cheribon » M. Blok.

» Sapparang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (3839)

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1860** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia f 12,50
 „ Java „ 15,—
 „ de Buitenbezittingen „ 17,50
 „ Nederland „ 22,50

Brieven franco aan den Administrateur, H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij Blok en Buzotte te Cheribon; Mevr. de Wed. G. M. Dort te Tagal; de Groot, Kolff & Co. en G. C. T. van Dorp te Samarang; Le Roy & Co. te Soerabaja; Weljermans & Co. te Padoeroeng; A. A. Heegeraad te Madioen; H. N. van Wijk te Padang; en voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer W. Cores de Vries. (3848)

Kantoor-Almanak 1860,

à f 1,50 opgeplakt en f 1.— onopgeplakt. Uitgegeven en te bekomen bij H. M. VAN DORP. (3846)

VISITEKAARTJES,

Gewoon Letterdruk en Gelithographeerd, op porcelein en ander fijn carton, zwart, verguld of verzilverd,

bij den Boekhandelaar H. M. VAN DORP. (3847) BATAVIA, 1859.

1860

Almanach d' Illustrations modernes, Almanach du Magasin Pittoresque, Almanach Comique, Almanach Prophetique.

à f 1.— franco per post f 2.— Verkrijgbaar bij

H. M. VAN DORP. (3818)

KANTOOR-AGENDA, 1860.

Prijs f 5.—, franco per post f 6.—, Uitgegeven door

H. M. VAN DORP. (3855) BATAVIA, 1859.

Gelithografeerde

VISITE-KAARTJES

in verschillende letter en formaat, te Batavia bij G. KOLFF en Co. (3886)

1860.

Indische Zak-Agenda's

voor Kantoor- Huishoudelijk gebruik met **INDISCHE KANTOOR-ALMANAK** ad f 3.— het stel franco per post.

Ontvangen bij G. KOLFF EN Co. (3887)

ALMANAKKEN

met Dames Portretten voor 1860, ad f 1.—

Bij G. KOLFF & Co. (3855)

Per Mail ontvangen:

Koninklijke Besluiten,

vaststellende de Tractementen, Verloftractementen, Pensioenen van de Officieren bij het Indische Leger en hunne Weduwen.

Te Batavia bij G. KOLFF EN Co. (3829)

G Kolff & Co., te Batavia, ontvingen een nieuwe factuur:

KANTOOR-BOEKEN

in verschillende formaten en liniering, solide gebonden.

REKENING-PAPIER, REKENING-COURANT POST-PAPIER.

Alle **Kantoorboeken** niet voorradig worden aangegeven model gelinieerd en gebonden. (3838)

Vertrekkende Personen.

J. A. Stok en familie vertrekken naar Nederland. (3882)

De Heer John Pryce verlaat Java voor een korten tijd. (3874)

STOOMBOOT OENARANG,

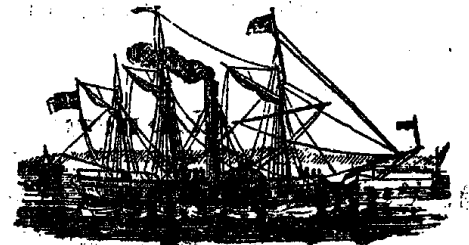
De vertrek dagen dezer boot zijn voor de maand December bepaald als volgt:

Van SOERABAIJA den 11 en van SAMARANG den 1 naar BATAVIA.

„ BATAVIA den 18 en van SAMARANG den 2 naar SOERABAIJA.

„ SOERABAIJA den 25 en van SAMARANG den 2 naar BATAVIA.

Informatien bij de Agenten alhier, LANDBERG, DEZQET DE BIE & Co. (3849)

STOOMGELEGENHEID

Naar Samarang en Soerabaja, gedurende de maand DECEMBER, per de Stoomschepen.

MACASSER EN PALEMBANG

Van BATAVIA naar SAMARANG } iederen Zondag
 „ SOERABAIJA „ SAMARANG }
 „ SAMARANG „ SOERABAIJA } Dingsdag
 „ SAMARANG „ BATAVIA }

Nadere inlichtingen bij W. CORES DE VRIES. (3850)

NAAR SAMARANG EN SOERABAIJA

wordt passage aangeboden met het Nederlandsche Darkschip

ALCOR,

kapitein F. I. van OPPEN,

om in het midden der volgende week van hier te vertrekken. B. KOPERSMIT & Co. (3835)

VRACHT EN PASSAGE NAAR TAGAL,

wordt aangeboden, met het Nederlandsche Darkschip

MARIA ELISABETH

kapitein W. Van der VALK,

om in de volgende week te zee te gaan. B. KOPERSMIT & Co. (3852)

NAAR AMSTERDAM.

Wordt Passage aangeboden met het Snelzeilend Nederlandsch Fregatschip

HOLLANDIA,

Kapt. C. C. BUIGE.

Deze boot zal omstreeks primo Januarij van hier zeeën en heeft nog plaats over voor ééne familie

Adres bij de Agenten, DÄMLER EN Co. (3831)

Aan wien de schuld?

Het bekende manifest van het Bataviaasch Handelsblad verscheen in Indie en in Nederland. Een manifest, zoo als nog nooit een te Batavia was uitgevaardigd en waarschijnlijk ook wel geen ander zoo spoedig daar volgen zal.

Geen geschrift over Indie baarde in de laatste jaren zooveel opzien in Nederland.

Het deed er een kreet van schrik en verbazing opgaan!

In de eerste dagen was het op aller lippen, sprak ieder daarvan, in huis, op de wandeling, in sociëteit en gezelschap.

Waar moet het heen met Indie, vraagde angstig de een den ander; en die andere antwoordde klagend; wees ons, het gaat voor Nederland verloren!

In Indie bleef men kalmer. Hoe geweldig dat manifest ook aan de alarmklok trok, de góe gemeente bleef thuis. Mogt ook deze en gene op het eerste luiden een weinig verschrikt naar buiten loopen, hij zag spoedig, dat de lucht toch niet zoo akelig donker was, niet met zoo vreeslijk onweer dreigde, en bedaard zette hij zich weer aan tafel of hervatte zijn arbeid.

Het lokte verschillende couranten artikels uit. Brochures volgden, wat zeiden zij er van?

Zelfs de leden der oppositie, de liberale partij, aan wier uiterste spits de schrijver van het manifest mag geacht worden met zijn kleurig vaandel te staan, schudden afkeurend het hoofd daarover. Ja zeiden zij, er is wel waarheid in; wel ligt waarheid daaraan ten grondslag; maar het is overdreven, te sterk gekleurd, hier en daar zelfs dwaas en ongerijmd.

En de reactionairen, wat zeiden zij? Gij twijfelt er niet aan, dat zij hun liberale broeders het laatste geheel toestemden. Zij noemden het zelfs een machiavellistisch-poëtisch onding, ja meenden, dat men den schrijver aanstonds uit Indie had moeten verwijderen.

En verder? Zij wilden wel toestemmen, dat er veel van waar was, maar bij wien de schuld van dat alles?

Maar bij u, bij u alleen, hervatte de liberaal, niets gemakkelijker te bewijzen.

Neen, verre, verre van ons zoo groote schuld, hernam de reactionair, bij u, bij u alleen moet die worden gezocht. Ieder die slechts zien wil, zal ze aanstonds bij u zien. De bewijzen liggen voor de hand. Een kind kan er zich van overtuigen. Zoo twisten zij, en bleven zij twisten.

Het kan niet onbelangrijk worden geacht, beide partijen tegenover elkander te hooren. Het zal ons op de hoogte van den strijd, des oogenblikks plaatsen, dien kunnen doen beoogden, want...

Wij zullen slechts referenten, geënszins recensenten zijn, ook niet alles geven, dat te veel zou zijn, slechts het voornaamste, dat voldoende kan geacht worden.

Gij beklagt u, zegt de reactionair, dat de Indische regering kracht en energie mist, en zegt, maar kan het ook wel anders? Zij is immers een werktuig in Nederland gemaakt, van uit Nederland bestuurd; zij is geheel afhankelijk van hooger en wil in Nederland, van de zienswijze van een vaak weifelend en dwalend ministerie. Daardoor is haar magt verbroken, haar veerkracht verlamd, en dat is uw werk, uwe schuld.

— Maar hoe durft gij dit beweren! De Indische regering zou afhankelijk zijn van den minister! Voorwaar, wat magt deze ook vroeger had, het is daarmee thans en wel voor goed gedaan. Niet meer de minister van kolonien, niet meer de koning besturen Indie, neen niet hij, maar uw vertegenwoordigers in de tweede kamer. Niet slechts de wetgevende magt, maar ook het bestuur over Indie is in hun handen. Allengs hebben zij er zich van meester gemaakt. Zij besturen Indie, zij die Indie niet kennen of er de grootste dwaalbegrippen van koesteren. Hun parlementaire luimen, hun coterieën, hun soms toevallige meerderheid, regeren Indie, binden der Indische regering de handen, doen haar magteloos zijn, verlammen haar veerkracht en handelingen.

Hoe zou de Indische regering nog met kracht en klem kunnen regeren, afhankelijk als ze zoo is, ja van een minister, maar door de uwen geregeerd; die naauwelijks de vergadering is binnen getreden, of zij vallen hem met interpellatie op interpellatie aan; houden niet op, hem van alle zijden te bestoken, te bemoeijelijken, met allerlei praatjes en de holste theorien lastig te vallen. Zij laten hem geen tijd meer voor zijn arbeid, ja moeten het hem eindelijk, dood moede van den strijd in zijn fauteuil terug gezonken, wel doen schemeren voor de oogen. Kan het zoo anders, of hij moet daar soms wel eens verlegen, aarzelend, weifelend staan, spreken en besluiten in strijd met hetgeen hij vroeger sprak en besloot?

Zie, meent ge, dat de Indische regering zonder kracht en energie is, niet durft doortasten, omdat zij een werktuig is uit Nederland bestuurd, geheel afhankelijk van den hooger en wil, en de zienswijze van een vaak weifelend en dwalend ministerie, — wel nu, dan aanschouwt gij daarin geheel uw eigen werk, uw groote onverantwoordelijke schuld!

— Hoe, hervat hierop de liberaal, zoo maakt gij dus onze vertegenwoordigers tot groote bangmakers en stelt de ministers voor als kinderen, die voor een leelijk gezicht aanstonds angstig onder het bed kruipen?

Maar zij, die de koorden van de beurs in handen hebben, weten de ministers wel te dwingen. Zijn zij uwe vertegenwoordigers niet ter wille, welnu dan weten die hen wel te vinden, zij verwerpen, huu begroeting, en dan moeten deze wel vallen.

— Maar staat niet tegen de magt der kamers, om geld

te weigeren, het regt der regering over, om die kamers te ontbinden? Mag en moet de regering daarvan ook niet aanstonds gebruik maken, bij de onregtvaardige weigering van geld door de kamers; ook niet, als deze zonden willen regeren, waar zij niet mogen regeren, en den minister tot dienaar maken, van, gelijk gij dat noemt, haar parlementaire luimen en holle theorien, tot verlamming des bestuurs, tot verderf van Indie? Ieder eerlijk burger van den staat, ieder vriend van Indie, en waarlijk die zijn velen, zouden het toejuichen, den minister daarin te vervallen, en minachtend de kamers met den vinger nawijzen.

Waarlijk wel keert de beschuldiging hier door u tegen onze vertegenwoordigers gerigt, geheel tot u, tot uw ministers terug.

— Ja, is het waar, wat gij hebt gezegd; hebben de kamers zoo zeer haar magt overschreden en misbruikt, dan was het de eerste en duurste pligt der regering geweest, van haar regt gebruik te maken, om die te ontbinden. Deed zij dat niet, dan kwam zij grootelijks te kort, miste zij kracht en energie, was zij krachteloos en verlamd, maar geheel door eigen schuld, niet door die der kamers.

— Ze zoude wat hebben gebaat, die ontbinding der kamers! De tuimelgeest der eeuw heeft omtrent het bestuur van Indie met de kamers ook een groot deel der natie aangegrepen. Het zou slechts een vervallen zijn geweest van kwaad tot erger.

— Gij beschuldigt de natie en de kamers valscheijk. Waren dan de kamers geheel en alleen oppositie? De ministers hadden slechts een strijd te strijden, met een deel der tweede kamer als oppositie, en uog maar met een deel van dat deel, met zijn uiterste spits. Moest, mogt, konde de regering daarvoor terug treden, indien is geschied, wat gij de kamers durft aantijgen? Waarlijk dan zou ik u geen zwakker, krachtloozër bestuur kunnen aanwijzen, dan zou de beschuldiging met verdubbelde zwaarte, geheel vernietigend op haar moeten terug vallen.

— Gij hebt goed praten van een ontbinden der kamers, om daarmee te dreigen, daartoe overtegaan; van een uiterste spits, slechts een klein deel van een deel der tweede kamer, als oppositie. Herlees slechts de verslagen der tweede kamer, zij zullen u geheel andere diingen zeggen. Danken wij niet aan haar, het in 1848 aangenomen stelsel van beheer der koloniale zaken, waardoor de wetgevende magt voor Indie ook aan de kamers is gekomen, aan haar leden, die Indie niet of slechts weinig kennen, daarover dikwerf verkeerd, geheel verkeerd oordeelen; daarvoor aan ook, helaas! regeringsbeginselen vaststelden, die tot slooping van zijn krachtig en beslissend handelend bestuur, moeten leiden, tot vernietiging van zijn bloei en welvaart, ja tot eindelijk verlies van die bezittingen, het anker dat Nederland alleen bewaart, om niet onder zijn schuldenlast weg te zinken, om geen staatsbankroet te maken.

— Wij hebben thans noch tijd noch ruimte, om over al de regeringsbeginselen te spreken, sedert in het reglement op het beleid der regering van Nederlands-Indie als wet vastgesteld, en door u als zoo verderfelijik, zoo noodlottig voor hetzelfde behandeld. Doch dat is ook verstrekt met noodig, slechts één vraag, en het antwoord daarop zal ter uwer weerlegging geheel voldoende zijn. Berust de wetgevende magt voor het beleid der regering van Indie alleen bij de Kamers, of is het waar, dat die door de Regering en de Kamers te zamen wordt uitgeoefend?

Het laatste is geheel waar, de Regering moet alle wetten goedkeuren, zonder haar goedkeuring geen wet voor Indie, wat de Kamers ook zeggen en willen, zoo treft dus uw beschuldiging de Regering evenzeer als de Kamers. Hebben de Kamers gedwaald, wetten gegeven zoo verderfelijik en noodlottig voor Indie, als gij durft beweren, wel nu, dan deelde de Regering die zoo verderfelijike en noodlottige dwaling geheel met haar. Wat dan aan de Kamers verweten, dat gij evenzeer aan de Regering moet verwijten?

Nog eens, de oppositie der Tweede Kamer, gesteund door haar regt van mede-wetgeving, en door zoo velen die achter haar stonden, was der Regering te magtig geworden. En waardoor? was niet langen tijd een man van uw partij hoofd van het ministerie, die de Grondwet van 1848 voor het deel, dat zij aan de Kamers in de wetgevende magt voor Indie toekende, nog zelfs onvoldoende beschouwde, die daarom aanving der vertegenwoordiging in de bepaling van dat deel de vrije hand te laten. De stroom had zijn rigting genomen, zijn bed gegraven, en nu voerde hij onweerstaanbaar, wel onmerkbaar, maar daarom niet minder zeker, steeds verder, werd van dat deel het geheel. Onmerkbaar, althans voor velen, kwam men nu van stap tot stap den afgrond nader, welks vreeselijke diepte thans aan uwe voeten gaapt, aan welks rand gij thans staat te jammeren.

— Arme man! gij meent helderziend te zijn en gij zijt met blindheid geslagen!

— Ja, ziedaar steeds uw wapen, wij zijn met blindheid geslagen, wij zijn dompers, gij alleen zijt helderziende. Wel nu, ziet het dan eens goed, ziet dan eens helder rond in Indie! Heeft de stroom der geschriften van mannen uwer partij, die maandelijks tweemaal op Java aankomt, zich over al de eilanden verspreidt, niet reeds ons gezag daar heerlijk ondermijnd? Eenmaal op een rotssteen gevestigd, staat het thans opeen zandgrond. Die geschriften hebben het prestige van onzen naam reeds bij zoo velen daar vernietigd, en onzen morelen invloed den doodsteek gegeven. Zonder schroom en schaamte hebben ze personen en zaken in Indie aangetast. Wie der hoogst geplaatste mannen, in wier handen het bestuur rust, bleef daarvan vrij? Durfden zij zelfs niet, reeds twee jaren lang, de terugroeping van den Gouverneur-Generaal eischen! Hoe vaak hoonden en smaalden zij niet op de gansche orde van zaken in Indie, keurden zij de handelingen der Regering af, maakten zij die belagchelijk, overlaadden zij die niet met spot. Heeven ze niet gelurig angst- en jammerkreten aan over de verdrukking en uitputting onder haar bestuur? Trachtten ze niet steeds haar stelsel van bestuur in booze verdenking te brengen,

en had het van hen afgehangen, de gansche orde van zaken in Indie om te keeren?

Zie dat alles heeft zeer veel kwaad, ontzaggelijk veel kwaad veroorzaakt, een geest van ontevredenheid en verzet, vroeger geheel onbekend, onder het volk verspreid, ja ouze zedelijke meerderheid in Indie een onherstelbaren knak gegeven.

Is het waar, wat uw orgaan in Indie zegt, dat ons gezag daar nog alleen op de spitsen der bajonetten rust, welnu, dan is dat geheel aan hun en ook aan zijn schrijven te wijten.

— Overdrijving, treurige overdrijving! Gij zoudt misschien wel willen, dat wij even als Oostenrijk en Frankrijk censurs hadden, die als edele grenswachters ieder geschrift, dat niet de regerings-personen en belangen in Indie vleidde, van daar terug wezen. Maar dat zal nimmer gebeuren. Wie der inlanders leest ook die geschriften, geen honderd hunner, die het Nederlandsch kennen, om ze te kunnen verstaan.

— Dat laatste stem ik u geheel toe, maar twijfel er niet aan, dat daaruit steeds schriftelijk en mondeling in maleisch, javaansch en chineesch wordt vertaald. Uw schrijvers hebben het kwade zaad verder gestrooid, dan zij-zelf wel wilden en vermoeden. Het is ook gevallen en helaas maar al te rijkelijk gevallen in de harten der inlanders.

Maar dat was er nog niet genoeg. Niets slechts in Nederland, ook in Indie-zelf moest men zoo schrijven. En ziet, om mij slechts tot het manifest van het Bataviaasch Handelsblad te bepalen, wat de wrange, maar al te wrange vruchten zijn van een ijveren voor drukpersvrijheid in Indie.

— Hoe, gij beklagt u over de wrange vruchten der drukpers in Indie, over haar uitspattingen en bandeloosheid en wilt dit aan ons wijten? Maar wees toch eerlijk, wat schuld hebben wij, hebben de Kamers aan de drukpers-wet in Indie? De Regering, de Regering alleen, die de medewerking der Kamers niet wilde, maar afwees, heeft die wet gemaakt; onstelselmatig, daarom willekeurig werkend, daarom niet toe te passen, daarom geen wet, maar oorzaak van alle ongeregelde vrijheid, van die uitspattingen en bandeloosheid; waarover gij u beklagt. De Regering heeft zich dit alles zelf te wijten. Hadden de Kamers, die dat wenschten, de wet met de Regering gemaakt, zij zou anders en beter zijn geworden, gij zoudt in Indie gespaard zijn gebleven voor hetgeen waarover gij u thans zoo bitter beklagt, maar dat geheel alleen aan de Regering is te wijten.

— Neen aan u, aan u alleen is dat te wijten, aan u alleen, die aanstonds uit de hoogte afkeurend over de wet sprak, haar onstelselmatig, buitensporig, willekeurig noemde. Daardoor werd haar kracht gebroken, haar werking verlamd en is het zoo ver in Indie met de drukpers gekomen, als wij thans zoo zeer moeten betreuren.

Gij zoudt een andere en betere drukpers-wet voor Indie gemaakt hebben. Weet ge wat gij zoudt doen; den schrijver van het manifest een martelaarskroon op het hoofd zetten, indien hij daarover werd vervolgd; een uitzetting uit Indie voor hem een triumftogt naar Nederland maken in er wellicht den nog de hand toe leggen, om voor hem de slagdeuren der Tweede Kamer te openen.

— Gij holt daar weer heen op het ezeltje uwer reactionaire vrienden, en doet u dat genoeg, welnu, ik wil u dat gaarne laten. Maar zeg mij, heeft de man, wien noch gij noch ik een martelaarskroon willen of behoeven te vlechten, in weerwil van overdrijving en te sterke kleuring, toch ook niet groote waarheden in zijn manifest uitgesproken, die niet kunnen ontkennd worden en zoo geheel tegen de Regering in Nederland getuigen?

Is het niet waar, wat hij heeft geschreven: *Nederland verteert ten nadeele van Indie en Indie ontbeert ten voordeele van Nederland?* Worden de millioenen schats, die Java jaarlijks overwint, zijn batig saldo niet aangeweend, om Nederland te verrijken, terwijl men Java aan het noodige gebrek laat lijden; en is de Regering daarvan niet de schuld?

— Gij spreekt twee groote onwaarheden in één adem uit.

Hoe men zou Nederland met het batig saldo verrijken, om Java gebrek te laten lijden. Och zie toch even de officiele cijfers in; hoe hebt ge die zoo geheel over het hoofd kunnen zien. In 1848 werden f 63,836,125 voor het bestuur van Indie uitgegeven; in het verloop van jaar f 83,553,636.

Zoo klommen de uitgaven voor Indie, in tien jaren tijds, niet minder dan zeventien millioen gulden!

Zoo werden jaarlijks steeds meerdere millioenen voor Indie uitgegeven, naar Indie uitgevoerd. En toch durft gij zeggen, dat de Regering Indie gebrek laat lijden!

Indien uw partij eerlijk is, dan klaagt zij niet: men laat Indie gebrek lijden, maar, men heeft Indie laten gebrek lijden en die dat deden, waren wij.

Ja, dat is geschied in de jaren 1850, 1851 en 1852, in die jaren, toen juist uw partij aan het roer van den staat was. Zie slechts de cijfers in.

Daarom indien uw partij eerlijk is, dan treft zij niet met haar klagt, met haar schuldige de Regering van thans, maar die van toen; niet die van anderen, maar die van zich-zelf.

Ik stem u toe, er is nog meer te doen voor Indie; maar de regering is niet alleen de eerste om dat te erkennen, zij gaat ook steeds voort om daarin te voorzien. Of heeft het loopend jaar u dat niet reeds in velen gezegd: het plantloon voor de koffij- en indigo cultuur verhoogd; het leggen van den telegraaf-kabel tusschen Batavia en Singapore; gymnasia onderwijs; nieuwe kustlichten; verhoogde tractementen der officieren, nog zo veel meer.

Ja zoo geheel onwaar is uw aanklagt, dat uw party veel eer der regering de handen bindt, haar belet nog meer voor Indie te doen, dan zij deed.

Was en is uw partij niet steeds in de vertegenwoordiging onder de eerste, om belastingen in Nederland af te schaffen, om schuld te amortiseren, groote werken daar te stellen, spoorwegen onder garantie van den staat aan Nederland te geven?

Waarvan kon Nederland dat alles doen?
De koloniale baten werden en worden daartoe aangewend.

En wat zeide de vertegenwoordiging, toen haar de vergelijkende staat van de uitgaven ten behoeve van Indie voor de laatste jaren werden voorgelegd?

De indruk daardoor te weeg gebracht was verre van gunstig.

De vermeerdering der uitgaven met zeventien millioen in 1858 bij 1848 verwekte verbazing en zelfs schrik.

Men mogt voortaan toch de uitgaven inkrimpen, binnen zekere grenzen blijven. Dan is het te weinig, dan te veel.

Men eischt een groot deel voor Nederland, en zegt daarna: waarom geeft gij niet aan Indie, gij verrijkt Nederland, om Indie gebrek te laten lijden.

Maar is nu met zoo'n vertegenwoordiging huis te houden? Het gaat der regering met haar, als de boer op zijn ezel met de voorbijgangers. Toen hij er alleen op zat, beklagden zij zijn zoon, die er naast moest loopen; toen hij dezen achter zich plaats gaf, — den ezel, die te zwaren last moest dragen; toen hij daarom zelf afsteeg, noemde men hem een dwaas, die op zijn ouden dag over een moeilijken zandweg naast den ezel ging draven, om er zijn zoon, een krachtig jongeling, gemakkelijk op te laten rijden.

(Wordt vervolgd.)

De Fransche en de Engelsche drukpers.

Is reeds meermalen gezegd, dat de dagbladders het orgaan en de stem des publieks is. Wij willen op deze stelling niets afdingen, maar haar integendeel tot de onze maken, en uit dit oogpunt de verhouding, die tusschen Engeland en Frankrijk heerscht, beschouwen.

Er zijn in de geschiedenis weinig voorbeelden van onnatuurlijker bondgenootschap dan dat tusschen beide genoemde landen, maar tevens welligt ook geen verbond, dat door beide regeringen meer met hand en tand wordt vastgehouden, hoe dikwerf er ook verkoeling moege ontstaan, ja hoe menigmaal de vriendschappelijke betrekking zich in een oorlog dreigt op te lossen. Een sprekend voorbeeld hiervan vinden wij in de dagbladen met deze laatste mail aangebragt, die de beide hoofdbeurtenissen van het oogenblik in Europa, de italiaansche kwestie en de oorlog van Spanje met Marokko, bespreken.

De wijze, waarop Napoleon III den italiaanschen oorlog geëindigd heeft, en de manier, waarop de zuricher conferentie is te werk gegaan, konden niet anders dan een ongunstigen indruk in Engeland teweegbrengen. Reeds voor de officieele bekendmaking der artikelen van het zuricher tractaat, verklaarden de engelsche bladen zich er tegen; de *Times* aarzelde niet, het een zamenraapsel van onzin en dwaasheden te noemen. Deze aanvallen bleven van de fransche zijde niet onbeantwoord. Wij zullen beproeven, onzen lezers een klein overzicht van den gevoerden dagbladstrijd te geven.

„Frankrijk,” zegt men daar, „heeft den italiaanschen staat vrijheid geschonken, die verstikt waren door een koud en listig egoïsme, zonder organen in de pers, zonder staatkundige vergaderingen, zonder zelfs maar de schaduw van de minste vrijheid te hebben. Engeland daarentegen schijnt volstrekt den schoolmeester uit de fabel te willen navolgen, die tot een kind, dat op het punt stond van te verdrinken, een sermoen hield, in plaats van het te redden. Wat zal Engeland doen?” vraagt de *Constitutionnel*. „Italië wacht van Europa de regeling en bevestiging zijns nieuwen toestands. Frankrijk heeft het zijn degen geleend — zal Engeland het den steun zijns woords en zijns invloeds voor de regtbank van Europa onthouden?” — „Ja, antwoorden verschillende engelsche dagbladen, „dat Groot-Brittanje onzijdig blijve!”

Op dit antwoord der engelsche pers kende de verontwaardiging der fransche bladen geen grenzen.

„Welnu!” roept de *Constitutionnel* uit, „wij zullen het luide verkondigen: schande over Engeland, dat zij zulk een raad aanhoort! Betreunenswaardig zou het zijn, dat een groote mogendheid als Engeland, in zulk een ernstige zaak, alle pligten jegens zich-zelf, jegens Italië, jegens Europa, jegens de beschaving vergat.

De zaak waarover Engeland is uitgenoodigd, met de andere mogendheden te beraadslagen, is een groote, een edelmoedige zaak. Het geldt hier, het staatkundige leven aan een geheel volk weer te schenken, om een volk, dat, langen tijd slaafsch en lijdend, zijn glorierijk verleden niet heeft vergeten, te herstellen in den best mogelijken toestand, die vrije ontwikkeling ten gevolge heeft. Dit is een der schitterendst regtvaardige en staatkundige daden, die Europa kan zien gebeuren. En Engeland weigert er deel aan te nemen, weigert op een tijdstip, waarin het niet gevraagd wordt, er een man of een shilling voor te wagen, maar waarin men het alleen vraagt, om er medetewerken door zijn invloed en het gewigt van zijn raad.”

Dit is een der zachtste gedeelten van wat de fransche pers in den laatsten tijd opdischte betrekkelijk Englands weigering ter deelneming aan het voorgenomen congres. De engelsche dagbladen bleven geen antwoord schuldig, en beweerden dat een congres nutteloos was; andere dreven er den spot mede en verklaarden, dat een congres voor Italië thans gelijken zou op een consult van geneesheeren, om een gezond mensch te genezen, en allen kwamen daarin overeen, dat Engeland geen deel zou nemen aan een congres, zoolang niet was aangenomen, dat de Italianen volkomen vrij waren, hun eigen regeringsvorm te kiezen.

Een andere gebeurtenis kwam hierbij, om de spanning te vergroten. De spaansche regering verklaarde aan de cortes, dat de oorlog met Marokko een aanvang zou nemen; welke verklaring met de grootste geestdrift ontvangen werd, ten bewijze hoe gunstig de vertegenwoordiging over dien strijd dacht. Frankrijk zou de expeditie ondersteunen. Dit was geheel tegen Englands wils. Een menigte notaas werden uit Londen naar Parijs en Madrid gezonden, met de verklaring, dat Englands staatkunde te veel belang heeft bij de volstrekte onafhankelijkheid van Marokko, om niet te aarzelen, des noods een worsteling te ondernemen

met al de zeemagten van Europa, liever dan toetestaan, dat Frankrijk en Spanje hun gebied aan de Middellandsche zee zouden vergroten.

De sensatie, die deze verklaring in Frankrijk verwekte, was buitengewoon. De gematigste bladen trachten het publiek gerust te stellen door een historische herinnering. Zij riepen de hevige redevoeringen van lord Canning in 1850, ter zake van de fransche expeditie tegen Algiers gehouden, in het geheugen terug, er wezen er op, dat Engeland niets had gedaan, om een enkele bedreiging uit te voeren, en dat Frankrijk Algiers had genomen. Hieruit trokken zij bij analogie de conclusie: zoo zal het hoogst waarschijnlijk ook thans gaan.

De minder gematigde bladen daarentegen voerden een taal van de hevigste verbittering; zij beschuldigen Engeland van huichelarij, van verzaking zijner roeping als beschaaft en als christelijke natie, verweten het zelfs, het Mahomedanisme te begunstigen, gelijk zij gedaan hadden in 1805; zij wezen ook op de doorgraving der landengte van Suez, enz. Alles komt bij Engeland neer op een kwestie van katoen, heette het.

Onze lezers bevroeden ligtelijk, dat de *Times* en andere bladen op hunne beurt hatelijke artikelen tegen Frankrijk leverden. Zoo zag men in de laatste dagen het schouwspel, dat de woordvoerders van twee beschaaft landen elkander met bitterheid overlaadden, in plaats van de handen in een te slaan en naar kracht en vermogen waarheid, vooruitgang en verlichting te bevorderen.

Wij vragen: waarop zal dit alles uitloopen? Wat zal het einde wezen van het verbond tusschen Engeland en Frankrijk, als van weerskanten het volk door hevige en hatelijke dagblad-artikelen tot verbittering wordt opgevoerd? Wat zal het lot van Italië zijn? Onzes inziens hangt dat van de Italianen-zelfen, niet van een europeesch congres af. Een volk, dat de vrijheid verdient, is of maakt zich vrij. Is het verlangen naar vrijheid regt levendig geworden bij een volk, dan weet het zich die te verschaffen, in weerwil van alle hinderpalen, vauwaar die mogen ontstaan. Frankrijk is nog niet rijp voor de vrijheid, want telkens maakte het van die pas verkregen vrijheid misbruik, om een oogenblik later weer gedwee het hoofd te buigen onder den ijzeren scepter van een dwingeland. Oostenrijk is nog niet rijp voor de vrijheid, want het heeft toegestaan, dat de keizer zich en zijn land en volk met gebonden handen aan den paus overleverde, die daarom teregt hem den gehoorzaamsten zoon der kerk noemde. De Romeinen en de Napolitanen zijn nog niet rijp voor de vrijheid, anders zuchtten zij niet langer onder het dubbele juk van geestelijke en wereldlijke dwingelandij, dat alles vertrappt wat menschelijk is. Wij zeggen met Gervinus, dat het doel der historie is, de volkeren tot zelfregering te brengen, — maar de eerste schrede daartoe is, dat een volk zich zijner waarde wordt bewust, en zich-zelf de vrijheid verwerft, zij het dan ook ten koste van stroomen bloeds. Een van buiten aangebragte vrijheid alleen werkt niet veel uit; als er in het op die wijze vrij gemaakte volk geen begeerte tot vrijheid huist en geen kracht, om haar te handhaven, dan kromt het weldra weer willig den nek onder de ergste dwingelandij.

De laatste berichten luiden, dat de taal der engelsche dagbladen aanmerkelijk zachter geworden is.

De koninklijke besluiten betreffende het indische leger.

Niemand zal er hier worden aangetroffen, die niet volmondig toestemt, dat Nederlandsch-Indië oneindig veel verplicht is aan zijn leger. Het welzijn des legers is ons welzijn, zijn goede geest een rustpunt voor ons vertrouwen, zijn overwinningen ons een waarborg voor de toekomst, zijn ongeluk ons ongeluk. Vandaar dat ten vorigen jare de koninklijke beschikking, waarbij de traktementen der 1ste en 2de luitenanten verhoogd werden, hier algemeen werd toegejuicht, gelijk eveneens de uitdrukking van een lid der tweede kamer over een gezegd van den tegenwoordigen bevelhebber des legers, betrekkelijk het wenschelijke, dat ook de traktementen der kapiteins en der hoofdofficieren werden verhoogd, hier algemeene afkeuring ondervond. Thans is ook die wensch voldaan, en de traktementen van alle officieren des legers verhoogd. En die verhooging is aanmerkelijk te noemen, wanneer men de 5%, die door de opheffing van het verhoogd pensioenfonds minder gekort wordt, bij die verhooging voegt. Het traktement eens kapiteins bedraagt nu f 350 s/m., waarvan thans maar 11% in plaats van vroeger van f 320 16%, wordt gekort — dit geeft dus een traktementsvermeerdering van f 45 maands. Deze verhooging, de opheffing van het verhoogd pensioenfonds, de vermeerdering van verlofstraktement en de regeling van de pensioenen en weduwengelden, al deze besluiten zijn met erkentelijkheid en genoegen vernomen, niet alleen door de onmiddellijk belanghebbenden, de officieren, maar door allen. Daarvoor brengen wij onzen dank aan het Hoofd van den Staat, die hierdoor op nieuw toont, hoogen prijs te stellen op ons leger in deze gewesten, en aan allen, die er hun werk van gemaakt hebben, om deze besluiten van Z. M. te verkrijgen.

Zoo zijn nu alle militairen door het opperbestuur bedacht, want ook de gagementen van onderofficieren, korporaals en soldaten zijn verhoogd en nu gebragt op f 216, f 180 en f 144 s'jaars.

Erkennen wij met innige dankbaarheid de weldaad van 's konings beschikkingen, toch wagen wij het, nog meer te vragen. Wij doen dit voor de militaire ambtenaren van alle drie klassen, wier inkomsten niet vermeerderd zijn, en die onzes inziens ook dringende vermeerdering behoeven. Het hoogste traktement van een militair ambtenaar 1e klasse is f 300 s' maands, in reisdeclaraties als anderszins is hij gelijk gesteld met een kapitein, en zijn inkomen is f 600 s'jaars minder. Onder deze ambtenaren zijn er, die een veel grooter administratie en veel aanzienlijker verantwoording hebben te doen, dan een kompanieskommandant. Dit geldt ook van vele militaire ambtenaren 2e en 3e klasse. Ook tot hen vragen wij, dat deze weldadige beschikking

worde uitgestrekt. Wij brengen deze vraag met vrouwen onder de aandacht van den bevelhebber des legers, van wien wij weten, dat hij de belangen des legers met ijver en zorg behartelt; van de indische regering, omdat wij overtuigd zijn, dat zij het goede wil werken, waar zij maar gelegenheid ziet; van het opperbestuur in Nederland, wijl het steeds blijkt, dat zij voor hare onderdanen in de overzeesche bezittingen des rijks dezelfde zorg heeft als voor onze broeders in het Moederland. Ook brengen wij nogmaals onder de aandacht van allen, wat in een der laatste no. van ons blad gezegd is over het verleenen van verlof aan militairen beneden den rang van officier. Wordt de soldaat hier steeds beter verzorgd, en krijgt hij na een diensttijd van zes, acht of tien jaren de gelegenheid, om het land zijner geboorte terug te zien, en hij heeft daarbij de zekerheid, gelijk thans het geval is, dat het land, waarvoor hij zijne beste krachten heeft veil gehad, waarvoor hij nood en gevaar heeft getart, hem op zijn ouden dag zal verzorgen, dan zal de moeite, die men thans heeft, om rekruten te vinden tot aanvulling der gelederen, grootelijks verminderen, en veel Nederlanders zullen lust gevoelen, herwaarts te komen. Dan zal het leger hier meer en meer worden, wat het zijn moet: een *Nederlandsch* leger in Indië.

In een volgend no. wenschen wij het een en ander op te merken nopens de traktementen der *burgerlijke* ambtenaren in Oost-Indië.

BATAVIA.

Aan een dezer dagen alhier ontvangen brief van Dr. K. Scherzer ontleenen wij de volgende bijzonderheden omtrent de te verwachten wetenschappelijke resultaten van de reis van het oostenrijksche oorlogsfregat *Novara*.

De reisbeschrijving is opgedragen aan den commodore von Wüllerstorff en Dr. Scherzer.

De uitwerking van de wetenschappelijke uitkomsten der reis is verdeeld als volgt: *Nautica* en *physica*, door den commodore;

Geologie, door Hochstetter;
Zoölogie, door Frauenfeld;
Botanie, door Schwarz en Jellinek;
Ethnographie, anthropologie en *statistiek*, door Scherzer;

Medica en *pharmacognostica*, door Schwarz.

De platen van het werk worden vervaardigd door Jelleny.

Het werk zal op de keizerlijke drukkerij te Weenen, met de grootst mogelijke pracht, gedrukt worden.

Alle uit vreemde landen medegebragte voorwerpen worden te Weenen in een afzonderlijk museum vereenigd. Het in Nederlandsch-Indië verzamelde zal daar eene aanzienlijke plaats innemen.

— Naar wij vernemen, moeten 5 kompagnien van het 12de bataillon zich gereed maken, om naar Bantjermassing te vertrekken.

— De *Javasche Courant* van heden bevat instructiën voor de hoofden van gewestelijk bestuur, de regenten en districthoofden op Java en Madura.

— Bij diezelfde *Courant* is gevoegd een driemaandelijksche aantooning van de in de verschillende residentien op Java geraamd, reeds ontvangen en vermoedelijk nog te ontvangen producten uit de oogsten van 1858 en 1859, zoomede van den stand van het gewas onder ultimo September 1859. Daaruit blijkt, dat de oogst over 't geheel niet zeer gunstig is. Koffij en cochenille hebben veel van den regen geleden. De theeoogst is redelijk, doch die van den peper slecht. Deze cultuur schijnt op Java te niet te gaan. Daarentegen is de kaneel beter geslaagd.

De partikuliere aanplant, waarvan mede een driemaandelijksche aantooning gegeven is, is voor suiker, cochenille en tabak beter geslaagd dan in 't vorige jaar, voor koffij, indigo en kaneel minder.

— Men zegt, dat er te Soerabaja een telegram is ontvangen, inhoudende, dat Badjoa door de Boniërs is aangetast, welken aanval door de onzen is afgeslagen, en dat generaal van Swieten den 16den Nov. van Macassar naar Bonthain is vertrokken.

— Gisteren is alhier van Palembang, per *Eldjoesoer* aangekomen de 2e en een gedeelte der 3e compagnie van het 12de bataillon infanterie, onder bevel van kapitein Horrmann en den 1en luitenant Läfefe, benevens van twee dienstdoende officieren.

Batavia. Gedurende de maand October II. is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van f 886,179:44.

De opvangst over de tien eerste maanden van 1859 bedraagt f 7,651,264:76

Daarvan is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten f 1,378,742:95

Aan terugbetaalde regten „ 126,531:67

„ 1,505,274:42

Zuivere ontvangst: f 6,146,990:34

Gedurende de eerste tien maanden van 1859 is meer ontvangen dan over dien tijd:

in 1857 f 548,462:55

„ 1858 „ 250,546:59.

Sumatras Westkust. Gedurende de maand November II. zijn vele regens gevallen, die eenige schade aan bruggen en wegen toebrengen, maar heilzaam waren voor de rijstvelden, met welker bewerking en beplanting men overal druk bezig is.

In den morgen van den 21sten dier maand is ter hoofdplaats Padang een vrij hevige aardschudding waargenomen, die van een opmerkelijk dofrolleend geluid vergezeld ging.

Benkoelen. In de bovenlanden van Mokko-Mokko heeft de te veld staande djagong gedurende de maand November II. veel geleden door de zware regens. De sawa's worden voor de beplanting in gereedheid gebragt.

In het distrikt Bantal was de zaadpadi geplant, terwijl in de geheele afdeeling Mokko-Mokko de ladangs geplant zijn.

In de afdeeling Kaur zijn de sawa's en ladangs geplant, waarmede men in de afdeeling Manna nog bezig was. Ook zijn de werkzaamheden aan de sawa's en ladangs in de afdeeling Ommelanden en rondom de hoofdplaats Benkoelen, zoo goed als geëindigd.

In de afdeeling Mokko-Mokko werden bij het omkappen van een boom ter erlanging van gutta percha, toevallig ook de zich daaraan bevestigde slingerplanten (Sakar Gitam) doorgekapt: — het daaruit vloeijend melkachtig vocht, opgevangen en warm gemaakt zijnde, veranderde in eene elastieke zelfstandigheid.

De handelaren te Benkoelen wilden f 60 à f 65 per pikol betalen.

Deze slingerplant Gitam is in de afdeeling Mokko-Mokko overal te vinden.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. Volgens berigten loopende tot den 12den November II. is de deputatie, welke naar Amontay was vertrokken, om den rijkbestierder Hidajat Oellah te bewegen om naar Martapoera terug te keeren, niet in het doel van de zending geslaagd.

Uithoofde van zijne omgeving verklaart hij zich niet bij magte, om naar Martapoera af te komen.

Een termijn van beraad van 20 dagen is hem toegestaan.

Ter hoofdplaats Bandjermassing schenen de rust en het vertrouwen teruggekeerd te zijn.

Van Negara en boven doesoen zijn zeer bevredigende tijdingen ontvangen.

Nadat Z. M. stoomschip *Onrust* te Soengei Besar (Poeloe Petak) een aldaar opgerigte versterking had vernield, heeft deze stoomer de reis voortgezet naar Poeloe Kenamit, om later met de *Boni* de doesoen op te gaan, zoo mogelijk tot Tewel, waar pangeran Antasari zich sedert eenigen tijd ophoudt.

Den 12den en 13den November zou eene gecombineerde expeditie uitgaan van Mataraman en Pengaron, ten gevolge van berigten, dat te Tjinta poeri op nieuw eene versterking werd aangelegd en dat sultan Koening zich met eenige magt ophield te Soenghaj en het voornemen had, om een aanval te doen op Soengei Raja.

Blijkens nadere berigten van Koetei is de sultan bezaaid ongezind, om zich met de verwickelingen in het Bandjermassingsche rijk in te laten.

De door pangeran Antasari rusteloos aangewende pogingen, om zijne partij te versterken, schijnen weinig, althans minder bijval te vinden dan vroeger.

(Jav. Ct.)

Samarang, 2 December. Gepasseerden Woensdag avond heeft de Heer Meysenheym Knipschaar, geassisteerd door den Heer Webb, het beloofde elektrische licht ontstoken. De toestellen, die door den Heer Jacobus Hijmans uit Holland zijn ontvangen, hebben uitmuntend goed gewerkt. Het licht was, voor eene batterij van 30 elementen van Bunsen, zeer scherp en de koolspitsen hebben ongeveer twee uren gebrand. Wanneer het tusschenbeide, tot verhooging van het effect, even werd uitgedoofd, was het gelijk en studeerkeren nacht, en nauwelijks was het weder ontstoken, of de gansche vaatrek was schitterend verlicht. Daarna zijn er, in diezelfde vonk, eenige metalen verbrand, als rood en geel koper, ijzer, staal en zink; deze stukken, die vrij dik waren, smolten onmiddellijk weg als gloeiende lava. Ook door water was de vonk niet uit te blussen, maar bleef aanhoudend branden, terwijl het water onmiddellijk begon te koken. De vertooning heeft plaats gehad op de boven-galerij van het residentie-kantoor, welke plaats daartoe, door het geachte Hoofd van het Bestuur, welwillend is afgestaan, en werd bij afwisseling nog opgeluisterd door de muziek van de Stedelijke Schutterij, die insgelijks het hare heeft toegebracht, om het genot van dien avond te verhoogen, en door den Kommandant vrijwillig ter beschikking was gesteld. Het was een ware feest-avond voor Samarangs ingezetenen, want het plein en de Bodjongsche weg waren als 't ware bezaaid met rijtuigen en wandelaars. Ook de Resident vereerde deze voorstelling met ZHEG. tegenwoordigheid, en bevond zich, met eenige andere Heeren en Dames, op de galerij waar de toestellen stonden. Wij twijfelen geenszins of deze avond heeft aan een ieder genoeg gedaan, en kunnen daarom den wensch niet onderdrukken, genoemden Heer Meysenheym Knipschaar uittenoodigen, het Samarangsche publiek, van tijd tot tijd, op meer dergelijke natuurverschijnselen te vergasten, te meer daar de Heer Hijmans in het bezit is van een aantal dergelijke instrumenten, allen op electriciteit betrekking hebbende. Wij koesteren dus den wensch, dat genoemde Heer Hijmans ons in de gelegenheid zal stellen, deze instrumenten van naderbij te leeren kennen, waardoor hij te meer aanspraak zal hebben op de dankbaarheid van het Samarangsche publiek, dat hij een hoogst genotvollen avond heeft verschaffd, opgeluisterd door het fraaiste weder, dat men kon wenschen.

Ten slotte vregen wij hier nog bij, dat dit licht, onzes inziens, uitmuntend geschikt is tot verlichting van fabrieken, te meer daar het onderhoud hiervan verre beneden den olieprijs blijft.

(Sam. Adv. Bl.)

Soerabaya, 2 December. Voor de weduwen en weezen van de slagoffers van den gruwelijken moord te Borneo is bij ons tot heden ingeteekend voor eene som van f 1166,10, waarvan reeds is ontvangen f 1106,10.

Soerabaya, 3 December. Wij vernemen, dat de *Agatha Maria*, kap. W. B. van zijne reis op het Duiveneiland, voor straat Bali is gestrand. Blijkens telegrafisch bericht zou men een gedeelte der lading over boord moeten werpen, ten einde langs dien weg te trachten het schip weder vlot te krijgen. Het was echter nog onzeker, of men in dat geval de reis zou kunnen voortzetten, dan wel naar Soerabaya moeten terugkeeren ter reparatie.

Soerabaya, 5 Dec. Wij vernemen dat, nog heden van hier vertrekt het stoomschip *Palembang*, ten einde assistentie te verleen aan het op het Duiveneiland

vastzittend Nederlandsch schip *Agatha Maria*, Kap. van Zijne:

— Het is ons een waar genoegen te kunnen mededeelen, dat het bestuur de aandacht gevestigd houdt op de ongeregelheden, die dikwijls aan de Kalimaas, voor en in de kampong Bandaran voorvallen, en men voornemens is, om, voor de aldaar gehuisveste publieke vrouwen, een meer Oostwaarts gelegen en van de Kalimaas verwijderd terrein aan te wijzen, ten einde daardoor perk te stellen aan de zedekwetsende voorvallen, waarvan het publiek, de Kalimaas op- of afvarende, ondanks zich-zelve, getuige moest zijn.

Een tweede maatregel, die wij niet minder toejuichen, is het besluit, om, aan te vangen met den 1sten Januarij 1860, geen verkoop van sterke dranken in die kampong toetelaten. Wij betwijfelen echter zeer, dat deze maatregel voldoende zijn zal, om paal en perk te stellen aan die dronkemanstooneelen, die wij zoo dikwijls zien plaats grijpen.

In de veronderstelling, dat het de matrozen meesttijds maar te doen is om eens lekker dronken en van de gage ontlast te zijn, zou vermoedelijk de plaatsing eener kroeg of herberg zoo nabij mogelijk aan de reede, of liever zoo verdoenlijk van de stad verwijderd, ons, stad-bewoners, kunnen vrijwaren van dien overlaster.

Een engelsch zeeofficier, die ieder dronken matroos voor ziek wilde hebben beschouwd, paste het leggen eener spaansche vlieg tusschen de schouderbladen toe, met dat gevolg dat de lijders korten tijd na die behandeling zich over hunne ongesteldheid schaamden, en zich minder aan misbruik van sterken drank overgaven.

Wij gelooven, dat indien het mogelijk was, om ieder beschonken matroos, die zijne zedekwetsende liederen langs de straat opdreunt, de voorbijgaande dames zedeloze uitdrukkingen toevoegt, vertooningen houdt, die de publieke eerbareheid aanranden, enz., op te vatten en voor krankzinnig te houden, en op hemter dege bovengenoemde deërverende geneeswijze toe te passen, dat daardoor het kwaad grootelijks zou kunnen worden te keergegaan.

Op een grof blok past immers een grove beitel?

— Sedert eenigen tijd zijn er herhaalde klagen gezezen omtrent de mindere veiligheid der wegen aan de Oosterfronten der vestingwerken, die veroorzaakt wordt door veelvuldige desertie van inlandsche soldaten, die zich alsdan in de boomen aan die wegen schuil houden en met lange messen gewapend de voorbijgangers van alles, zelfs van hunne kleederen, berooven.

Strengere maatregelen van den assistent resident voor de politie en ijverige bespieding dier wegen hebben vele schuldigen doen ontdekken, die naar hunne korpsen zijn terug gezonden, om hunne straf te ondergaan.

Wenschelijk zoude het zijn, dat men die schuldigen zoo streng mogelijk straffe, ten einde daardoor afschrik in te boezemen.

(Oostpost)

Soerabaya, 5 December. Men schrijft ons van Bondowoso 25 Nov. In de laatste dagen hebben hier hevige onweders, vergezeld van zware regen en wind, gewoed. De pas aangelegde koffijtuin staat zeer goed. In het distrikt Wonosari is een diefstal gepleegd door een Madurees, van eenig geld en kleedingstukken, die het is achterwaarts door het gestolene niet teruggevonden. De bevolking is druk bezig in de sawas en aan het djagong planten.

(Soer. Cour.)

Pasoeroean, 30 November Het doet ons veel genoegen te kunnen mededeelen, dat gisteren in de eerste zitting van de Spaarbank alhier, eene som van f 2300 is ingelegd geworden.

(Pas. N. Adv. Bl.)

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.

(Vervolg.)

De begroting voor de verschillende departementen heeft het aan deze gelegenheid te wijten, dat zij zoo weinig door het publiek besproken wordt. Geheel onopgemerkt gaat zij intusschen niet voorbij, want er zijn er dan toch ook in ons vaderland, die niet ganschelijk verdoofd zijn door het rumoer der locomotiverij. Zoo bleef de besteding der verschillende posten, die voor onderwijs en wetenschappen worden aangevraagd, niet onopgemerkt door hen, wier belangstelling daarin door geene materiele belangen wordt overwogen. In mijn vorigen schreef ik u reeds, wat er door de regering ten opzichte van onderwijs en wetenschap wordt voorgesteld. Daaruit blijkt, dat dit jaar f 9400 meer wordt aangevraagd dan ten vorigen jare tot uitbreiding van hooger onderwijs. Men heeft dit met genoegen erkend, maar toch zou men de aanneming van dien verhoogden post schade achten. En, wel bezien, is het ook schade. Immers al die verhoogingen, die trouwens nog niet allen op noodzakelijkheid zijn gebaseerd, strekken slechts om de geheele organisatie van het hooger onderwijs te verstellen. Een fiksche maatregel komt niet spoedig tot stand in Nederland, maar 't is juist omdat men hetgeen bestaat niet radicaal verbetert, maar telkens een weinig verandert, dat die radicale verbetering hoe langer zoo moeilijker wordt en met hoe langer zoo meer privaatsbelangen heeft te kampen, tot dat eindelijk de zaak niet staande kan blijven dan tot schade en schade des lands.

Het gaat er mede gelijk met het gebouw van het ministerie van koloniën, waar men zoo lang de vertrekken volgepropt heeft met ambtenaren, tot er geen een meer bijkon; toen kwam het meerdere werk en op dit oogenblik is eene afdeeling van dat departement geplaatst boven het fransche koffijhuis! De zaak zou compleet zijn, als men op het matglas van den lantaren las: *café francais et ministère des colonies*.

Ook te Leyden was de universiteit lang aan het knoeijen met haar gebouw; thans is, den 20sten dezer, het nieuwe gebouw op de ruïne plegtig ingewijd. dat strekken zal voor het onderwijs in de scheikunde, natuurkunde, anatomie en psychologie; alle autoriteiten woonde de plegtigheid bij; de president van het collegie van curatoren, de heer van der Heim, en de hoogleeraar van der Boon Mesch hielden bij die gelegenheid

toespraken, waarna de hoogleeraar een prachtig diné gaf — dat gebruikt werd.

Ik vroeg er dit laatste bij, omdat het niet altijd geschiedt, dat aangerigte dinés genoten worden. Voor eenige dagen had daarvan een voorbeeld plaats. Bij gelegenheid van het bezoek des graven van Vlaanderen wilde een der aanzienlijkste ingezetenen een diné geven van zijn vermogen, en dat vermogen is zeer groot. De invitatie werden gedaan, natuurlijk eenigen tijd tevoren, maar daar de belgische prins eerst later in de residentie kwam en zijn bezoek kort zou duren, werd hem uit den aard der zaak eerst op het laatste oogenblik de eereplaats aan dien maaltijd aangeboden. Zijne hoogheid excuseerde zich, — en het diné werd afgezegd. In den ouden tijd had men misschien de armen genoodigd, maar die dagen zijn voorbij en gelukkig. Wat zullen die pasteyen en snippen verontwaardigd zijn geweest, dat zij voor niemandal werden gebraden!

Wat de graaf van Vlaanderen betreft, deze is thans naar zijn land teruggekeerd, zonder bruid, die hij, zoo als het publiek gerucht meende, in Nederland kwam zoeken. Dit gerucht is evenwel overdreven geweest en voorbarig ook. Immers, al voeren wij niet allen de belgische constitutie met ons mede, wij moesten ons toch herinneren, hoe daarin de vorsten uit het huis van Oranje voor altijd van Belgie's troon en grondgebied verbannen zijn, en alvorens dus een huwelijk tot stand kwam tusschen een telg uit de belgische en eene prinses uit de nederlandsche dynastie, zou die prins zich in het buitenland moeten vestigen en voor altijd afstand doen van den troon. Dat die grondwetsbepaling niet als ongeschreven beschouwd wordt, blijkt genoegzaam daaruit, dat onze vorsten nooit Belgies grondgebied betreden, zelfs niet wanneer zij zich naar Luxemburg begeven. De reis derwaarts gaat steeds over Duitschland, ofschoon toch ook hier de via recta brevissima geldt. De toenadering tusschen de leden van de twee vorstenhuizen wordt intusschen grooter; de graaf van Vlaanderen werd hier met onderscheiding bejegend en de opening van den luxemburgschen spoorweg zooowel door belgische als nederlandsche prinses bijgewoond. Dit laatste was eene gezochte gelegenheid, want de openstelling eener spoorweglinie is waarlijk in onzen tijd niet van zoo groot belang meer.

Van grooter gewigt is de aanleg der vaste brug over den Rijn bij Keulen, die de twee spoorweglijnen: den Rhijnspoorweg en de Mindener baan met elkander verbindt. De gelegenheid heeft mij nog ontbroken, om een kijkje van die brug te nemen, en ik ben dus wel verplicht, u ten aanzien van dit werk, dat ook voor Nederland van hoog belang is, naar de dagbladen of tijdschriften te verwijzen. De *Tijdspiegel* dezer maand bevat daarvan eene getrouwe teekening met een juist overzicht — en de *Univers* geeft in een zijner nummers, die tijdens de inwijding verschenen, eenige treurige profetie. De brug is niet behoorlijk ingezegend door de Katholieke geestelijkheid en de heer Louis Veullot is nu van oordeel, dat het gebruik er van door vele ongelukken zal worden gekenmerkt. Van zijn standpunt heeft de *Univers* gelijk — van ons standpunt meenen wij, dat eene heidensche brug even stevig kan wezen, als eene christen brug; maar wij bewonderen toch de gewaarde van dat fransche dagblad, aan welks godsdienstige omerkingen niets ontgaat.

In zijne soort is het even verdienstelijk als de Dresdener *Kladderadatsch*, die op staatkundig terrein altijd eene prooi weet te kiezen voor zijne politieke charges. Zoo vonden wij daarin voor een paar weken een gedicht op de gebroeders Schlagintweit, omdat zij zich in den adel hadden laten opnemen. Het vers is geheel in den trant eener ridderballade van den *Drei-Brüder Schnabelweit* geschreven en, het voegt hem toe: den wetenschappelijken man vraagt men, wat doet gij? maar den edele slechts? wat zijt gij? Dit evenwel is zeker, dat, hoe de democratische pers er mede spotte, de heeren Schlagintweit hunne riddersporen bon et dûment hebben verdiend, evenzeer als hunne benoeming tot eereleden van het Indische Genootschap te 's Gravenhage, hetwelk hun eveneens dezer dagen opgedragen werd, even als aan den Minister van koloniën, den heer Rochussen, en eenige andere verdienstelijke mannen.

(Gij ziet het indische Genootschap is op goeden voet met den minister: het werd dan ook lang genoeg ten onrechte beschouwd als een permanent comité van verzet.)

Ook zijne Majesteit heeft dezer dagen vreemdelingen onderscheiden; ik meldde u reeds de benoeming van een paar Italianen en Duitschers tot ridders der orde van de Eikenkroon; ik mag er nu ook de verheffing van een Franschman en een Portugees bijvoegen. De eerste, de heer Paele, bibliothecaris van Rijsel, werd ridder van den Nederlandschen Leeuw, uithoofde zijner poging, om door zijn geschrift *Essai historique et critique sur l'imprimerie* de eer van Lourens Koster als uitvinder der boekdrukkunst te handhaven. Wij verheugen ons met regt en over die poging van een vreemdeling en over de onderscheiding hem daarvoor ten deel gevallen; maar des te sterker treft het dan ook, dat de heer Noordziek, die zijne studie bijna uitsluitend aan hetzelfde doel wijdde en met zulke gelukkige gevolgen, terwijl hij ook de grondlegger is van het nu uitgevoerde plan, om Koster een monument op te richten, tot dus verre buiten aanmerking bleef. Als secretaris der commissie voor de oprigting van het standbeeld ontving hij slechts een eikenkroon!

De andere persoon is de heer Da Costa, een verdienstelijk Portugeesch diplomaat misschien, maar zeker niet zoo verdienstelijk als onze da Costa, de dichterlijke geleerde en geleerde dichter, wien tot hiertoe nog niets ten deel viel — dan de bewondering zijner landgenooten. Zeker is die belooning grooter, maar men zou toch meenen, dat een minister bij het voordragen van onderscheidingen aan de mannen, die wij daar noemden, ook eens herinnerd werd aan 't geen er verdienstlijks is in Nederland. Maar de klacht dat de paarden, die den haver verdienen, dien niet krijgen, is te oud, om er u nog op te wijzen.

(Wordt vervolgd.)

Leyden 20 October. Heden te 2 uren werd het nieuwe akademische gebouw op de Ruine plegtig ingewijd. Nadat men in het ruime voor het chemische onderwijs bestemde lokaal was bijeengekomen, droeg de president-kurator, jhr. ridder van der Heim van Duivendijke, namens kuratoren der hoogeschool, het nieuwe gebouw aan de drie hoogleraren, voor wier onderwijs het bestemd is, de hh. van der Boon Mesch, Rijke en Halbertsma, met eene treffende toespraak over. Hierop vatte de hoogleraar van der Boon Mesch het woord op, die eerst, mede uit naam zijner beide ambtgenooten, aan kuratoren zijn dank betuigde voor de bemoeijingen en zorgen die zij hadden aangewend, ten einde een voor het chemisch, physisch, anatomisch en physiologisch onderwijs geschikt gebouw te doen verrijzen, en daarna, tot de plegtige inwijding van het chemisch laboratorium overgaande, in eene sierlijke rede den weg aanwees, die thans bij het beoefenen der scheikunde moet gevolgd worden. De president-kurator en de hoogleraar van der Boon Mesch herdachten de verwoesting, die voor ruim 50 jaren op dezelfde plek voortviel, bragten hulde aan de Hooge Regering, aan het bestuur dezer plaats, aan allen aan wier tusschenkomst men het nieuwe gebouw verschuldigd was, zeiden den architect dank voor de buitengewone zorgen, aan de nieuwe stichting ten koste gelegd, en rigten een hartelijk woord tot de kweekelingen der hoogeschool. De plegtigheid werd door Z. Exc. den minister, den referendaris bij het ministerie van binnenlandsche zaken, afdeelt. Onderwijs, heeren kuratoren en hoogleraren, de leden van den gemeenteraad, vele belangstellenden en een aanzienlijk getal studenten bijgewoond. Naar wij vernemen, geeft de hoogleraar van der Boon Mesch in de stads gehoorzaal ter opluistering van dezen dag een feestelijken maaltijd.

— Uit Leeuwarden schrijft men de *Arnh. Ct.*: Wij vernemen, dat dezer dagen door den Minister van Binnenlandsche Zaken is bewilligd, dat bij de theoretische lessen der normaal-inrigtingen in deze provincie ook eenige hulp-onderwijzers en jongelieden beneden de 14 jaren worden toegelaten, mits het blijke, dat de laatsten daartoe genoegzaam zijn voorbereid en de toelating of vergunning zonder nadeel voor de eigentlijke normaal-kweekelingen kan geschieden.

BELGIE.

Brussel, 24 October. Gisteren namiddag bespeurde men te Antwerpen, dat er in een der vleugels van het rijks-entrepot brand was ontstaan, en reeds na verloop van nog geen half uur zag men eene galerij in het gedeelte, waarin de brand was, met een verschrikkelijk gekraak instorten. Deze galerij was geheel uit ijzer en steen opgetrokken. Naar men onderstelt, heeft het vuur reeds sedert zaterdag middag in de aldaar aanwezige goederen gesmeuld, terwijl er gedurende den geheelen zondag ook niemand in de magazijnen is geweest. Even als bij den brand der beurs het geval is geweest, zijn ook thans de ijzeren ankers, zoodra zij tot een zekeren graad van hitte gekomen waren, bezweken, en, daar het muurwerk hierbij naar de binnenste opene ruimte overhelde, moest de instorting der gebouwen als het ware oogenblikkelijk volgen. Voor de in aller ijel toegesnelde brandweer viel dan ook niets anders te doen, dan op de puinhoopen water te geven en de naburige gebouwen te beveiligen, die gelukkig door zwaar muurwerk en ijzeren deuren beschermd werden. Ongelukkig heeft het noodlottig geval zich niet bepaald tot de reeds zoo aanzienlijke schade aan gebouwen en koopmansgoederen. Bij de instorting geraakten eenige personen, die zich in hun ijver wat te ver hadden gewaagd, onder de puinhoopen. Eenige hunner, waaronder de controleur Vriethoff, waren nog wel zoo gelukkig van aan dit dreigend gevaar te ontkomen, terwijl twee ongelukkigen, de een zwaar aan het hoofd, de andere aan de beenen gewond, van onder het ingevallen muurwerk werden te voorschijn gehaald; eene nog veel bedreovender omstandigheid deed zich echter hierbij voor. De zoon van een der meest geachte handelaren bevond zich namelijk op de plaats des ongeluks, juist toen de genoemde galerij instortte. Na dat oogenblik heeft men hem niet meer gezien; behalve deze persoon worden nog twee andere personen vermist; ter voorkoming van nieuwe ongelukken heeft men nog geen aanvang kunnen maken met de opruiming van het puin. De brandweer is tot heden ochtend te 8 uren op de plaats gebleven; toen eerst kon men beginnen met eenige voorbereidende werkzaamheden, om dat gedeelte van het gebouw, hetwelk staande is gebleven, voor verdere instorting te beveiligen.

ENGELAND.

Londen, 22 October. Engeland zal werkeloos blijven; dit staat, te oordeelen naar hetgeen de *Times* zegt, vast. Zich voor Italië in de bres te stellen en te strijden voor hare éénheid, daarvan is reeds sedert lang afgezien en om Frankrijk ter zijde te staan, ingeval dit rijk besluiten mogt, om de hertogen van Toskane, Modena, en Parma op te dringen, dit ligt buiten alle plannen. Een congres bij te wonen zonder dat de vrijheid van Midden-Italië in het kiezen van een regeringsvorm als grondslag wordt aangenomen, dit is reeds als onmogelijk aangekondigd, en of er een congres plaats zal hebben, uitgaande van een Italiaansch vrijheidsbeginsel, is zeer twijfelachtig, zoodat Groot-Brittannië weder geïsoleerd moet staan, terwijl het nogtans zijne belangen en magt in de Middellandsche Zee gevaar ziet loopen, wanneer de gang der gebeurtenissen, hetzij door eene hernieuwde worsteling in Italië, hetzij door een oorlog tusschen Spanje en Marokko, aan andere mogelijkheden een overwigt verschafft, hetgeen geheel en al strijdig is met de Engelsche politiek; en toch is dit rijk gedwongen, om onder de vrees voor eene vroeger of later op handen botsing met Frankrijk, zich als 't ware schuilen te houden en alles lijdelijk aan te zien, tot dat het gereed zal zijn, om aan de gevolgen, die de minste tegenstand hebben kan, ten volle het hoofd te bieden. Dit oogenblik is nog niet gekomen. Ware men van Ruslands medewerking of overeenstemming zeker, alsdan zoude Engeland eene geheel andere rol kunnen spelen en eene geheel andere houding aannemen; doch

de zoo gewichtige beslissing van den Noordschen kolossus aangaande het deel, dat hij in den gevreesden strijd nemen zal, schijnt nog geheel raadselachtig. Hoe wij eigenlijk met Rusland staan, is zelfs sedert de ontdekking van de Russisch-Fransche geschrevene overeenkomst" nog niet duidelijk gebleken. Het antwoord op de aanvraag betreffende die overeenkomst, door graaf Malmesbury aan den Engelschen gezant te St. Petersburg gerigt, ontbreekt in de parlements-uitgave der Italiaansche staatsstukken. De uitvoering der bepalingen van die overeenkomst werd onnoodig, door den vrede te Villafranca gesloten; doch het is nog de vraag, of de uitvoering verviel nithoofde van den vrede, of dat de vrede gesloten werd, omdat de uitvoering twijfelachtig was geworden. — De betrekkingen tusschen Rusland en Frankrijk schijnen oppervlakkig beschouwd minder goed dan vóór den vrede van Villafranca, terwijl de groote overeenstemming tusschen de jongste Sardinische nota en de Russische dagbladartikelen zeer in het oog valt. — Zonder twijfel is het Rusland, dat omtrent het congres zal beslissen.

Zowel te Parijs als hier zijn eene menigte ongunstige geruchten in omloop, waaronder ook dat er een zeer sterke gisting in Italië heerscht, ten gevolge van het Zurichse traktaat. Zulk nieuws wordt, wanneer men de Fransche correspondentie in de *Globe* aanneemt, door het Fransche gouvernement te zeer gewenscht, om het berigt niet te wantrouwen.

FRANKRIJK.

De *Opinion Nationale* bevat het volgende:

"Napoleon III was nog geen 28 jaar oud, toen hij zich met kracht tegen de misbruiken van de wereldlijke regering van den paus verzette. Hij veroordeelde ze niet slechts, maar nam de wapenen op om ze tegen te gaan. Het was in 1851; de omwenteling van Juli," zegt de heer de la Guéronnière, "wekte hem op en bracht hem in geestdrift; hij verwisselde de droefgestigheid van den banneling met de avonturen van een zamenzweerder en begaf zich met zijn oudsten broeder naar de Romagna, om aan het hoofd der opstandelingen Rome te bemagtigen. Hij ontquam den dood, maar moest den dood zijns broeders betreuren."

"Op dat tijdstip schreef hij den volgenden brief aan paus Gregorius XVI, dien wij aan de *Sentinella delle Alpi* ontleenen:

"De overbrenger van dezen brief zal u inlichten omtrent den waren staat van zaken. Hij heeft mij reeds gezegd, dat Uwe Heiligheid bedroefd is ons in het midden te zien van hen, die zamenspannen tegen uwe wereldlijke magt. De inwoners der Romagna vooral haken naar vrijheid; zij komen dezen avond te Terni aan, en ik moet ter hunner eer zeggen, dat geen van hen het hoofd der kerk aanvalt en dat allen met evenveel geestdrift de godsdienst zijn toegedaan, als zij eene staatkundige onafhankelijkheid verlangen. Zij willen, en dat op zeer ernstige wijze, eene scheiding der wereldlijke en geestelijke magt.

"Ik verzeker u, dat ik waarheid spreek, en tevens dat ik door alle jongelieden, zelfs de meest gematigden, heb hooren zeggen, dat, indien Gregorius XVI van de wereldlijke magt afstand doet, zij hem zullen vereeren en liefhebben; dat zij dan de hechte steunpilaren der ware godsdienst willen worden, eene godsdienst, die door den paus is gezuiverd en gegrond is op het meest vrijzinnige boek, het goddelijke evangelie."

— Zoo als bekend is, dringt de Fransche regering voornamelijk bij den paus aan op reorganisatie van de gemeentewet en de verwereldlijking der administratie. De paus heeft aan de regering des keizers een overzicht gegeven van de kaders der pauselijke administratie, en gevraagd, welke verandering daarin moest worden gebracht. Volgens deze nota blijkt, dat er aan de 7 ministerien, namelijk die van buitenlandsche en binnenlandsche zaken, openbaar onderwijs, gratie en justitie, financiën, openbare werken en oorlog, 264 geestelijke en 5121 wereldlijke ambtenaren zijn, terwijl aan dat van koophandel alleen de minister een geestelijke is. De hoofdamttenaren zijn echter allen geestelijken en de mindere leeken. Men zegt, dat de paus er in wil toestemmen, alle geestelijke ambtenaren te ontslaan, met uitzondering der ministeren.

DUITSCHLAND.

Weenen, 22 October. De minister van politie, de heer von Hubner, heeft zoo als gij wel reeds weten zult, zijn ontslag gegeven; reeds is de heer von Thierry tot zijn opvolger benoemd. Betreffende de oorzaak der vrijwillige afreding van den heer von Hubner, is nog niets met zekerheid bekend. Vrij algemeen is men van oordeel, dat die in verschil van gevoelen met zijn minder liberale collega's gezocht moet worden. Vreemd is het, dat men den aftredenden minister door iemand laat opvolgen, die tot dusverre onbekend met dezen tak van de openbare dienst was. De heer von Thierry heeft heden zijn ambt aanvaard en onmiddellijk de redacturen der alhier verschijnende dagbladen bij zich ontboden, om hen aan te kondigen, dat deze ministeriele verandering volstrekt geen wijziging zal brengen in de tegenwoordige houding van de regering tegenover de drukpers. Gelijkijdig deed de nieuwe minister de mededeeling, dat de regering op den weg van hervorming in liberalen zin zou voortgaan. Morgen wordt de officieele bevestiging verwacht van het gerucht, dat de adjudant-generaal des keizers, graaf Grüne, van zijn kommando bij de armee en van zijne betrekkingen bij den persoon des keizers, is ontheven.

De dagen van den minister van finantien, den heer von Bruch, zijn ook geteld. Als zijn opvolger dooververt men den directeur van finantien in Gallicie, den ridder van Plener, die voor eenige dagen door den keizer tot rijksraad verheven en naar deze stad ontboden is.

Van eene bijeenkomst tusschen onzen keizer en den keizer van Rusland, hoort men niets meer. Men strooit integendeel overal uit, dat zulk eene bijeenkomst nooit in het plan gelegen heeft, en valt dus van het eene uiterste in het andere. En toch weet ik van eene goed onderrigte zijde, dat men hier gaarne die bijeenkomst gezien zou hebben, maar dat men er van afgezien heeft, zoodra men tot de wetenschap is gekomen, dat de czaar

ten opzichte van de Italiaansche kwestie, en inzonderheid wat betreft de geëmigreerde hertogen, tot de denkwijzen van het hof der Tuillerien in deze aangelegenheid overhelt. Ook is al wat men van een ophanden bezoek onzes keizers te Compiègne gezegd heeft, geheel uit de lucht gegrepen. De verhouding tusschen ons hof en het Fransche is, dit kan ik u stellig verzekeren, op dit oogenblik nog slechter dan vroeger.

De aartshertog Max gaat met zijne gemalin, de aartshertogin Charlotte, eene buitenlandsche reis doen; men zegt voorloopig voor een jaar. Naar men wil zou eene oneenigheid tusschen hem en den keizer daarvan de oorzaak zijn.

ITALIE.

Uit Rome wordt van den 15den October, het volgende geschreven.

"Eene verschrikkelijke gebeurtenis heeft algemeene verslagenheid gebragt in de stad Velletri. De heer Spontoni, een jonkman van een der aanzienlijkste familiën in die stad, werd jl. Donderdag avond vermoord, op het oogenblik dat hij het paleis Filippi verliet. Hij stond op het punt in het huwelijk te treden met de dochter van graaf Filippi, gewezen stalmeester van den paus. Op genoemden avond was het verlovingsfeest gevierd, na afloop waarvan de heer Spontoni, huiswaarts keerende, onverwachts te 10 uren op de straat werd aangevallen door twee gemaskerde mannen, waarvan de een hem omhelsde en de andere hem twee dolksteken toebrengt. De ongelukkige was niet dadelijk dood, en toen hij in zijne woning was nedergelegd, had hij nog den tijd, zijn testament te maken, waarbij hij aan zijne bruid eene toelage van 50 romeinsche kronen maandelijks legateerde, tot dat zij een huwelijk zal aangaan. In 1853 bevond Spontoni zich wegens politieke zaken te Pagliano in hechtenis, en men geloofde, dat hij het slagtoffer is geweest der italiaansche sekten, die allen welke haar durven verlaten ter dood doemen."

RUSLAND.

De *Noordsche Bij* zegt, dat Schamyl in verrukking is over hetgeen hij in Rusland thans heeft gezien en gehoord.

"Als ik Rusland vroeger gekend en wat ik thans zie vroeger gezien hadde" — dus zou de Iman zich hebben geuit — "dan zou ik mij reeds voor lang hebben onworpen." Toen men hem vroeg, wat hem in Rusland het meest heeft bevallen, antwoorde hij: "De genadige ontvangst van den keizer."

AMERICA.

Volgens de laatste berigten uit Laguayra, dd. 24 Sept. begon er rust te volgen op de onstuimige dagen, die den schrik in de stad hadden verspreid, en begon de handel te herleven. Men geloofde, dat het den voorlopigen president, den heer Gual, die veel geest- en wilskracht aan den dag legt en behoorlijk ondersteund wordt, weldra voor goed zal gelukken, de revolutionairen rede te doen verstaan.

— Volgens berigten uit de Argentijnsche republiek was generaal d'Urquiza te Parana, voorloopige hoofdstad der republiek, aangekomen, om het opperbevel over de naar Santa Fe bestemde troepen op zich te nemen en zoodoende het operatie-leger tegen Buenos-Ayres te completeren. Urquiza had 4000 man gevraagd aan elke der provincien San Juan en Mendoza. Geen enkel vrijwilliger heeft zich echter aangeboden. Buenos Ayres zet zijne verdedigings-operatiën slechts langzaam voort. De regering heeft de grensstad Santa Fe door 2000 man en een eskader van vijf stoom- en eenige zeilschepen doen bezetten. In de geheele republiek hoorde men van niets anders dan van oorlogstoebereidselen spreken.

— Volgens berigten uit Montreal van 8 October openbaart zich in den jongsten tijd in Canada eene politieke beweging, die eene opheffing der Unie en de verdeling der kolonie in onderscheidene staten, die eene confederatie zouden vormen, ten doel heeft. Het denkbeeld vindt nog al vrij wat bijval bij de Canadasche drukpers.

Boekaankondiging.

Algemeene Atlas van Nederlandsch-Indië, uit officiele bronnen en met goedkeuring van het gouvernement ontworpen en te zamengesteld

DOOR

P. BARON MELVILL VAN CARNBBEE

EN

W. F. VERSTEEG.

(Uitgave van VAN HAREN NOMAN EN KOLFF te Batavia.)

Het is met een waar genoegen, dat wij de thans in het licht verschenen vijf eerste Serien van het bovenstaande werk aankondigen.

De namen der vervaardigers, de te vroeg aan de wetenschappen ontrukte Melvill van Carnbee en de kapitein-ingenieur W. F. Versteeg, strekken tot voldoende waarborg voor de nauwkeurige en nette bewerking, waarvan trouwens ieder, die eenige geographische kennis van den Indischen Archipel bezit, zich met een oogopslag zal kunnen overtuigen.

Met hoe meer aandacht men echter het werk in zijn specialiteiten nagaat en met de reeds bestaande bronnen vergelijkt, des te meer rijst onze bewondering over de trouwe nauwgezetheid en stalen vlijt der bewerkers.

De uitvoerige prospectussen, dezer dagen door de verdienstelijke uitgevers algemeen rondgezonden en kosteloos verkrijgbaar gesteld, ontslaan ons van eene specifieke opgave van al wat bereid in het licht verscheen en later het publiek zal worden aangeboden.

Genoeg is het daarom de aandacht van een ieder op deze wettelijke kolossale onderneming, wier uitvoering ontzaglijke kosten in zich sleept, te vestigen en daarbij den wensch te uiten, dat een elk door eene ruime intekening, niet alleen de aan het werk bestaande uitgaven, maar ook de moeite van vervaardigers en uitgevers ruimschoots beloonen zal.

In den hoogsten zin des woords is deze onderneming eene klassieke en nationale en niemand, die met onzen archipel grondwenscht bekend te worden, kan dit werk ontberen.

Wij bevelen dierhalve een ieder, die nog niet in het bezit van het reeds verschenen gedeelte van dezen atlas is, de intekening daarvan ten zeersten aan, te meer daar de betrekkelijk laag gestelde prijs en de wijze van in het licht verschijnen de aanschaffing daarvan mede voor minvermogensden, door de maandelijksche aflevering van eenige penningen, doenlijk en gemakkelijk maken.

Wij behouden ons voor, bij de successieve verschijning der overige Serien en de geheele voltooiing, nogmaals op dit kunstprachtwerk terug te komen, niet twijfelende of het publiek de uitgevers in staat stellen, het werk op even sofiëde en verdienstelijke wijze te beëindigen, als hetzelfde begonnen en thans reeds voor een groot gedeelte voltooid werd.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van den Java-Bode.

Mijnheer de Redacteur!

Ik heb den indischen Muzen Almanak voor 1860 gelezen, en ik heb gedrongen, er een paar woorden over te zeggen, daar ik u verwondering er nog geen aankondiging van gezien heb, hoop dat velen, zeer velen in Indie zich dat boekje mogen aanschaffen. Ik wil in geen beoordeelingen treden, daartoe geloof ik niet bevoegd, maar alleen op eenige daarin voorkomende opmerkingen. Ik geloof wel, dat het noodig is, in Indie worden de voortbrengselen van Indie niet altoos een regten prijs geschat.

In de poëzie spreek ik niet, daartoe ben ik te prozaïsch en alve ga ik de heeren dichters, in de vaste overtuiging, dat zij steeds geleverd hebben, voorbij, om mij tot de prozaschrijvers te bepalen. Met den heer T. leggen wij een bezoek af op zijn *Penningen* en genieten er de heerlijke zeelucht. De heer van *Chijs* leert ons den Hemel danken, dat wij in de negentiende eeuw niet in de zestiende eeuw naar Indie zijn gegaan en dat wij redenen hebben, den *goeden ouden* tijd ook in dit opzigt niet terug te wenschen. De heer van *Hovell* voert ons in groot op Noesakembangan bij Tjilatjap, en zijn beschrijving van ons meerdere uitgebreidheid wenschen. Ik ben geen muzikant genoeg, om den *Muziekvond* van den heer *Prange* te beoordeelen, maar een mijner vrienden zegt, dat hij goede denkbeelden heeft over die schoone kunst. Meneer Julius had, als vertaling van zijne *Meisjescorrespondentie*, ook het antwoord van Klara laten stelen; we hopen, dat hij vorderingen in de edele kaapstreek make en ons de bewijzen daarvan het volgende jaar vernemen. Maar wat mij beter dan al het andere bevalen is, is de vertaling van Mr. *Bergsma*, zijn *de Lotgevallen van een kelderlooch*, door F. H. Klein, de *Drie Pieters Spa* en *Radja Hoesin*. De vier stukjes zijn mij veel meer waard, dan de geheele almanak kost. Jammer, dat die kelderlooch niet meer verteld heeft; hoop echter van harte, dat die tegen het volgende jaar genoeg van het spraakwater AVH. en Z. (*Aan velen heil en zegen*) gevoeld zal hebben, om verder te verhalen. In den Kerstavond van den 10. Bergsma vieren we dit feest te Rome in de St. Pieterskerk, een Hernhuttersche kerk, in den familiekring rondom den kapitein en aan boord. De meeste lezers uit Holland zullen denkelijk wel verkiezen, het bij den kagchel te vieren. De Drie Pieters zijn heerlijk misgelopen, maar moet gehouden, jongelui! er is nog meer gouvernantes te Batavia, en wij kennen er wel, als een uwer haar vroeg, geen neen zouden zeggen. Gij hebt verward gedaan, met dadelijk, na het eerste blaauwtje weer een twee naar de bergen te vlugten. Radja Hoesin is een treffend voorbeeld van wat Oostersche list doet, en deelt tevens het een ander mede omtrent de edele compagnie. Waarom noemt de schrijver zijn naam niet? Waarom weten wij niet, wien de drie Pieters Spa tot vader hebben? Mij dankt, dat we hier geen schrijven te veel hebben.

Ik geloof, mijnheer de Redacteur! dat ik hiermede genoeg gezegd heb, om duidelijk te maken, dat de Indische Muzen Almanak een aangename oogenblikken verschaft, en dat de heer Prange ook had, toen hij in zijn brief als voorberigt schreef aan den Redacteur: »Gij behoort niet huiverig te zijn, om met uw almanak voor den dag te komen; de uitgever heeft voor een fraaie aflevering, voor fraai papier en een keurig bandje gezorgd. Er is velen, die u bijdragen hebben toegesonden en, voor zoover er in heb kunnen neuzen, zijn er bij, die hare zwaaijes in de Indische prachtjaarboekjes doen bloezen (?), ten minste die er niet voor behoeven onder te doen.»

Met de plaatsing van het bovenstaande zal u zeer verplichten. Uw bestendigen lezer.

An.

Mijnheer de Redacteur!

In het Handelsblad van II. Woensdag is een rekest opgenomen van eenige ingezetenen der residentie Cheribon. Zij vragen onder anderen de vergunning, om aldaar een *scherschutters genootschap* op te rigten. Wij gelooven niet dat daarvoor eene vergunning noodig is. Wij gelooven veelmeer, dat er een rekest is opgemaakt met eene zekere bedoeling. De bedoeling namelijk om aan de groote klok te hangen, zooals trouwens met ronde woorden in het rekest is gezegd, »dat het bekend is, hoe verleden jaar onder de bevoegdheid vanrust heeft geheerscht, aangestoot door janatisme van had; dat het blijkt, dat, wel verre dat die onrust thans bedaard zou zijn, dezelve integendeel nog heerscht en wederom dreigende brandvrees worden nedergesleagd.»

Wilde men de regering met die voorgewende onrust bekend maken, dan had men wel gedaan het rekest eenvoudig in te zenden zonder het te publiceren. Toen de redactie van het Handelsblad dat rekest ontving om het te publiceren, had het beter gedaan het ter zijde te leggen. Dan had zij althans consequent gehandeld. Dan zou zij de verspreiding van zulke losse geruchten niet hebben bevorderd. Herinnerde zij zich dan niet, hoe zij eene verspreiding van geruchten, die te Batavia zonden hebben geloopt, nog zeer onlangs hevig heeft aangevalven en afgkeurde? Wij behouden ons voor, u later met de ware toedragt dezer zonderlinge geschiedenis bekend te maken. Maar wij stellen reeds nu een paar vragen:

1. Is het waar, dat er verleden jaar onrust onder de bevolking van Cheribon heeft geheerscht? of
2. Moet niet veelmeer worden aangenomen, dat die onrust bestond in de verbeelding van een paar angstvallige lieden?
3. Hoe is nu op nieuw het bestaan van onrust bewezen?
4. Is die afgeleid uit een brief, die onlangs gevonden is?
5. Is die brief, gerigt aan den resident, niet gefingeerd geweest?
6. Zoo niet, waarom werd die dan niet dadelijk bezorgd aan den resident, aan wien hij gerigt was?
7. Werd hij niet geproduceerd en voorgelezen in een gezelschap van personen, die geen vrienden zijn van den resident de Serière?
8. Hoe moet zulk eene handelwijze gequalificeerd worden?
9. Waarom werd de resident niet dadelijk bekend gemaakt met de voorgewende onrust?
10. Waarom werd de oprigting van het scherschuttersgenootschap niet met hem voorbereid en besproken?
11. Waarom werd het rekest aan hem eerst toen in afschrift gezonden, toen het origineel reeds op post naar Britenzorg was verzonden?

Wij zouden deze reeks van vragen nog aanzienlijk kunnen uitbreiden. Wij zouden kunnen verhalen, hoe het bestuur van den resident de Serière heeft te worstelen met eenige steekhoudende opposanten. Maar wij zullen dit niet doen. Wij zullen deze geheele zonderlinge geschiedenis later naar waarheid verhalen. Maar wij kunnen uw lezers de bepaalde verzekering geven, dat er geen de minste vrees bestaat voor eenige onrust onder de Cheribonsche bevolking.

Uw bestendige lezer.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeld.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR.
December	2 Fransch	Edmond	N. Consl.	Hongkong	17 Nov. Havre
	3 Engelsch	Richard Tornton	J. B. Sinclair	Batavia	1 Dec. Londen
	"	Norna	J. E. Robinson	Hongkong	10 Nov. Melbourne
	4 " "	J. C. Ross	R. Ballard	Batavia	3 Dec. Coos Eilanden
	"	Strathmore	J. Maun	Shanghai	19 Nov. Wenden
	5 " "	Kerkland	Ths. Colledge	Wampoa	" "
	6 Nederlandsch	Nicolaas Witsen	P. Arenspoot	Batavia	28 " Amsterdam
	7 Amerikaansch	Eastern State	P. E. Killura	Shanghai	26 " New-York
	Engelsch	Spray	James Farr	Hongkong	30 " Melbourne
	Fransch	Bangkok	Ortge	Singapore	28 " Bordeaux
	Deenssch	Ludwig Holm	E. Leigh	Batavia	4 Dec. Bremen

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	AGENTEN.
December	7 Ned. Indisch	Padang	A. Guljot	Soerabaja	4 Dec. W. Cores de Vries
	8 Nederlandsch	Johanna Hendrika	L. van der Weijden	Amsterdam	Paine Stricker & Co.
	Ned. Indisch	Srie Palembang	Kwee Kwiesing	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
	"	Eljoesoer	Said Hamza	Palembang	24 Nov. B. J. Jacobs.
	"	SKandria	D. T. Varkevisser	Bangka	28 " Gezagvoerder.
	Siam	Constitution	"	Siam	van Slooten Morgan & Co.
	9 Ned. Indisch	Smallwood	H. W. Miner	Padang	18 Nov. Gezagvoerder.
	Siam	Tjongie	Tan Hok	Wangkok	18 " G. Wilson & Co.
	Engelsch	Harriet	Ross	Coos Eilanden	18 Nov. Gezagvoerder.
	Ned. Indisch	Stingie	Tio Hongkim	Siam	19 " E. Moormann & Co.
	Bremer	Leontine	L. Schwelzer	Macao	19 " Gezagvoerder.
	"	Armenia	Nordenbelz	Adelaide	Metz, Wilmans, Ruyf & Co.
	HANOV	Anizia	"	Melbourne	"

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR.
December	8 Nederlandsch	Spoerabaja	de Boer	Nederland	
	"	Prins Maurits	J. J. Bart	"	
	"	Eclipse	C. J. Doeksen	Soerabaja	
	"	Bellona	J. O. Kluin	China	
	Ned. Indisch	Cheribon Packet	W. F. Mastingsham	Cheribon	
	Engelsch	Namesis	J. B. Roberts	Engeland	
	9 Ned. Indisch	Padang	A. Guljot	Singapore	
	"	Samarang Packet	J. F. Scheel	Lampoung	
	Amerikaansch	T. B. Forbes	J. C. Ballard	Singapore	
	10 Nederlandsch	Per Aspera ad Astra	J. Admiraal	Nederland via Tjilatjap	
	Ned. Indisch	Batavia	Gey. Hottia	Soerabaja	
	Nederlandsch	Deligence	L. Smit	Nederland	

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	Doggersbank	P. J. Kerkhoven	Haager & Schuurman	
"	Stad Assen	H. J. Haverbult	Sohimmelpenninck & Co.	
"	Graaf van Heiden Reinstein	J. Wamsteker	"	
"	Hugo Grotius	A. K. Zweede	"	
"	Johannes Anthonius	F. Metz	Landberg, Bezost de Bie & Co.	
"	Cheribon	Coere	"	
"	Per Aspera ad Astra	J. Admiraal	Nederland via Tjilatjap	
"	Johannes Geertruida	Flens	Rotterdam	MacLaine, Watson & Co.
"	Johannes Lodewijk	A. H. van der Waal	Soerabaja	J. Casare & Co.
"	Deligence	D. van Bentveld	Soerabaja	"
"	Cortgene	D. Dunlop	Soerabaja	Reynst & Vinja.
"	Postfiojon	J. C. van de Koll	Nederland	Dürmmler & Co.
"	Ceres	T. Mammes	"	C. Bahre & G. Kinder.
"	Statastrand Band	T. de Jong	"	van Ommeren, Rueb & o.
"	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack	"	"
"	Hendrik Jan	van der Meijden	"	Busing, Schröder & Co.
"	Java	S. S. van Dam	"	B. Kopersmit & Co.
"	Maria Elisabeth	W. van der Valk	Nederland via Tagal	"
"	Delftshaven	C. Schaap	Soerabaja	"
"	Aleor	F. J. van Oppen	Soerabaja	"
"	Foonomist	Olivier	Rotterdam	E. Moormann & Co.
"	Faidool Bachman	Said Ba-alle	Soerabaja	B. J. Jacobs.
"	Marsoek	Sech Oemar Bagawis	Macassar	"
"	Banail Gair	Said bin Segaf	Macassar	"
"	Skandaria	D. T. Varkevisser	Macassar	"
"	Saifool Gair	Sech Basarahiet	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
"	Al Osmans	Sech Bahasahan	Singapore	"
"	Kim Hengseug	Lim Blauwtioe	Palembang	"
"	Taip Kwee	Abdul Latip	Soerabaja	"
"	Sata Palembang	Said Hamza	Palembang	"
"	Smallwood	Kwee Kwiesing	Palembang	van Slooten, Morgan & Co.
Engelsch	Saugen	Knight	Soerabaja	van Slooten, Morgan & Co.
"	Strandon	Anderson	"	Pitcairn, Syme & Co.
Zweedsch	Prins Carl	Bergman	"	C. Bahre & G. Kinder.
"	Antilope	Hallberg	"	"
Deens	Dannevinke	Mogensen	"	"
"	Maria Christina	C. Vos	Hamburg	E. Moormann & Co.
Hamburg	Arracan	Kuhler	"	Busing, Schröder & Co.
Oldenburg	Oldenburg	H. H. Binger	"	"
"	Ammerland	Popkin	San Francisco	MacLaine, Watson & Co.
"	Alfred Hermann	W. Brummer	"	E. Moormann & Co.
Fransch	Fernand	J. M. Blanchet	Nantes	"
Amerikaansch	Boston	J. Potter	"	Paine, Stricker & Co.
"	Oriental	Parker	Bremen	MacLaine, Watson & Co.
Meckelenburg	Alt Meckelenburg	Grosser	Sydney	"

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Soerabaja.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.
November	24 Nederlandsch	Hermia Maria Elizabeth	U. Bonjer	Batavia
	Ned. Indisch	Ellen	F. A. P. Wentholt	"
	"	Oenarang	S. van Hulsteija	Samarang
	25 Nederlandsch	Samuel Hendrikus	A. G. Bouten	Batavia
	Ned. Indisch	Boehoel Joesoer	Sech Almanie	"
	26 " "	Venus	Jan	Balie Badong
	Nederlandsch	Pieter Schoenmakers	J. J. van Varelou	Samarang
	27 Ned. Indisch	Judal Barie	Sech Javer	Batavia
	"	Fathool Madjit	Said Alsegaf	Toeban
	"	Viesgo	Djepar	Kem
	"	Bintang Tjigean	Ong Siangtien	Balie (Badong)
	28 Nederlandsch	Hindrika	W. H. Bonn	Samarang
	Ned. Indisch	Adenan	Mshamet Alie	Borneo
	"	Koorgia	Kamalobdin	Passoer
	"	Ardjeno	Sarbedjo	Balie (Badong)
	"	Tedok	Wongso	Balie
	"	Sie Berkot	Sech Bragrab	Pontianak
	Ned. Indisch	L'Espérance	J. van Entelo	Melbourne
	29 Deenssch	Callio	J. C. Schmidt	Samarang
	30 Ned. Indisch	Palembang	W. A. J. Kuller	Samarang
	"	Poepa	Tjien Tjeng Bie	Grieco
	"	Stad Schiedam	T. Wulp	Batavia
	"	Fathool Moehark	Said Segaf	Samarang
	"	Macassar	J. Rip	Batavia

Vertrokken schepen van Soerabaja.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR.
November	23 Nederlandsch	Scheveningen	J. K. Ankkoo	Nederland	
	"	Generaal Michiels	J. de Wilde	"	
	"	Japan	A. Muller	"	
	"	Agatha & Maria	W. B. van Zjp	"	
	"	Cornelia Geertruida	E. C. Hoekama	"	
	26 Ned. Indisch	Oenarang	S. van Hulsteija	Samarang	
	"	Hoseeng	Inje Lanang	Rembang	
	"	Komeij	Said Alhabassij	Batavia	
	"	Ambou	W. Vogel	"	
	"	Oenarang	S. van Hulsteija	"	
	"	Little Tot	Katjoeng	Paseroean	
	29 Nederlandsch	Pieter Schoenmakers	J. van Varelou	Nederland	
	30 " "	Hendrika	W. H. Bonn	"	
	"	Neerlands Konigin	G. Geerling	"	

In lading liggende schepen te Soerabaja.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Deenssch	Cecrops	Davidson	Bushire	Braser, Eaton & Co.
Nederlandsch	Helena Constantia	R. M. Douma	China	"
Hamburg	Herschel	Hauschild	"	Mathieu, Ebbs, Ruyf & Co.
Amerikaansch	Witch	Hultman	Boston	"
Ned. Indisch	Wilhelmina Sok	Raisiger	Batavia	"
"	Cito	Schutt	Moluccos	"
Nederlandsch	Hermia Maria Elizabeth	Bonjer	Rotterdam	B. Kopersmit & Co.
"	Vier Geusters	J. Bik	Rotterdam	"
"	Nederland en Oranje	Bosier	Nederland	"
"	Tonia	C. F. Zeeman	Nederland	"
"	Ellen	Wentholt	"	"
Ned. Indisch	Ma-riss en Romem	A. van der Eijk	Holland	B. J. van Eck & Co.
Nederlandsch	Dorothea Henriette	D. Smit	Bolland	"
"	Georgina Koningin	G. Geerling	Nederland	E. van Brink & Co.
"	Gronow	Kamminga	Nederland	"
"	Johanna Maria	L. J. W. Meijne	Nederland	"
"	Rotterdam	H. Poort	Rotterdam	"
"	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland	Ahemast & Co.
Ned. Indisch	L'Espérance	van Entelo	Macassar	Schimmelpenninck & Co.

Aangekomen schepen te Probolinggo.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., VAN. Lists arrivals for Nov 24 and 27.

Vertrokken schepen van Probolinggo.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., NAAR. Lists departures for Nov 24.

Aangekomen schepen te Banjoewanige.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., VAN. Lists arrivals for Nov 19 and 23.

Vertrokken schepen van Banjoewanige.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., NAAR. Lists departures for Nov 21 and 25.

Aangekomen schepen te Panaroekan.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., VAN. Lists arrivals for Nov 17 and 18.

Vertrokken schepen van Panaroekan.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., NAAR. Lists departures for Nov 14.

Vertrokken schepen van Patjitan.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV., NAAR. Lists departures for Nov 20.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Shield. 10 Oct. H. Liduina, ten Brink, Schiedam. vertrok 13 n. Shanghai. Hamburg. 19 Oct. Sylphide, Rudsted, Batavia. Mathilde, Balleevus, dito.

Vertrokken.

Portsmouth. 10 Oct. Friesland, Mispelblom Beijer, (v. Amst.) Batavia. Plymouth. 13 Oct. Z. M. sebroef-schoener Vesuvius, komm. Arntsenius, (v. Texel) Suriname.

In Lading.

Londen. 20 Oct. Ann Archibald, Armstrong, Batavia. Gebina Helena, de Vries, Furnamburg.

Gepasseerd.

Wight. 8 Oct. Zephir, de Vries, Bott. n. Batavia. Lecard. 7 Oct. Nova Zembla, Bortijk, dito. n. dito.

Zeevlaar.

Liverpool. 17 Oct. Martha Jacoba, de Vries, Batavia. New-York. 20 Sept. Rebecca, Mickener, dito.

Zeezendingen.

Het schip Vier Gebroeders, Kapt. ter Marsch, van Glasgow naar Batavia. is te Rio Janeiro, alwaar het met schade was binnengelopen, afgekeurd.

Het Zweedsche barkschip Superior, Kapt. Tenger, van Stockholm naar Batavia met ijzer en staal, is den 5 October op Leman Sand nabij Yarmouth gestrand en gezonken, de equipage en passagiers zijn gered en eenige lading geborgen.

Telegraphische gemeenschap tusschen Indie, Java en Australië.

Betreffende deze gemeenschap is een overeenkomst gesloten tusschen Engeland, Nederland en de Australische Koloniën, volgens welke de verbinding van Singapore met Java reeds in November e. k., die van Singapore met het Britsch-Indisch tegraafnet in het aanstaande voorjaar, en die van Java met Australië uiterlijk op het einde van 1860 voltooid zal worden.

Het Tegraafkantoor van Julius Reuter te Londen, Agent J. de Torres te Amsterdam, Dam E. 524 heeft aangekondigd, dat door dezelfde bemiddeling telegrammen naar Bengalen, China, Java en Australië worden overgebracht.

MARKTBERIGT.

VAN DEN 9 TOT EN MET 24 OCTOBER 1859.

Te AMSTERDAM en ROTTERDAM.

(vervolg.)

Tabak. De plaats gehad hebbende veilingen leverden het volgende resultaat: 1008 Pakken Java EB ex Amerika BS., verkocht van 24 à 24 cs., door 47 1/2 cs., 253 dito dito etoll, ex Amerika BS., verkocht van 23 1/2 à 78 cs., door 41 cs., 653 dito dito kawi, ex Franklin, verkocht van 28 1/2 à 87 cs., door 49 1/2 cs., 990 do. do. jms, ex Eersteling en Stad Nijmegen, verkocht van 20 à 68 cs., door 29 1/2 cs. — Bij inschrijving kwamen aan de markt: 775 Pakken Java GVD, ex O.-I. Packet, die niet gegund, doch later uit de hand afgedaan werden tot circa 80 1/2 cs., De 513 Pakken do. GVD, ex Haamstede, volgens het vorig nummer bij inschrijving niet toegewezen, vonden later uit de hand koopers tot om de 32 1/2 cs., Op 21 dezer kwamen bij inschrijving ter markt 951 Pakken Ajmalang, die niet gegund werden. In veiling zijn aangeleggen tegen 28 dezer door de N.H.M. 1177 Pakken Java Ngrowe ex Johanna Maria Christina, getaxerd van 20 tot 80 cs., en door Partic. 775 Pakken do. GVD, ex O.-I. Packet en 468 do. do. PK, ex Franklin, tegen 11 Nov. 1467 do. do. cuba, ex O. I. Packet, en 951 do. Ajmalang, ex Eersteling en Heerijette, en tegen 17 Nov. 1222 do. GG, 1237 do. taal en 90 do. SP.

Ten gevolge van het ontbreken van geschikte soorten voor sigaren, blijft de attentie voor Java steeds levendig, zoodat de laatste afdoeningen hebben aangetoond, dat zowol voor goede deksorten, als voor mindere kwaliteiten voldoende prijzen te bedingen zijn. De afvoer der 900 Pakken jms, den 20 dezer geveild, is, de kwaliteit in aanmerking genomen, zeer gunstig te noemen.

De voorraad bedraagt te Amst. 14851 Pakken Java en te Rotterdam 6752 do. do. en 60 Pa. Manila.

De per Zeehuizen gearriveerde Tabak is van het merk GP.

Rynt. De stemming voor dit artikel blijft ferm, hoewel geen grote omzettingen plaats hebben. — Houders zijn zeer gereizigd.

Afgedaan werden te Amst. 1069 Balen Java ex Baltimore tot 68 1/4 en 730 do. do. ex do. f 6 1/2.

De voorraad van dit artikel bestaat te Amst. uit 23070 Bn. Java en 15000 Bn. Arrean en te Rotterdam uit 12774 do. do. en 48000 do. en 9863 Matten Arrean.

Specerijen blijven in dezelfde positie. — Van Peper bleef de voorraad te Amst. op dezelfde hoogte als vroeger opgegeven, terwijl die te Rotterdam 1900 Bn. bedraagt ex stad Middelburg. — Van geconijfte Gember werden te Rotterdam op 21 dezer 100 Kisten in veiling gebragt, die tot 30 à 32 cs., opgehouden werden en komen te Amst. op 26 dezer mede 100 Kisten aan de markt.

Droogerijen. Camphor zonder handel. De notering goede blijft nominaal 70 cs. Cassia Ligna prijshoudend. Naar goede gruze Cassia Vera verhoogt zich meer vraag. — Gum Damar. De voorraad is op nieuw met ca. 800 Kisten vermeerderd. — Japansche Was. Tot f 34 werden vele orders uitgevoerd. Het arrivement van ca. 3000 Kisten drukt voor het oogenblik de markt.

De 18 Fusten Padang Cocosolie ex Gouverneur van Swieten, te Rotterdam op 14 dezer in veiling aangeleggen, werden als volgt verkocht:

Table with columns: Fusten, Kilo prima wit, goed dito, ordain. dito. Values: 4, 7, 7.

Van Bindrotting werden door de N.H.M. geveild, de op 26 dezer aangelegene kwaliteit inbegrepen, in:

Table with columns: 1855, 1856, 1857, 1858, 1859. Values: 499,241, 477,666, 441,312, 475,328, 512,418.

Te Rotterdam werden 977 Zakken sagomeel ex Gouverneur van Swieten tot f 8, en een partijje Gom Elastiek ex idem tot den laatste veilingprijs afgedaan. De aldaar op 26 dezer in veiling komende Malaccastokken zijn aangebragt per Resident van Soa en de 2 Kisten schildpad per 4 Gebroeders.

Huiden. De O.-I. Huiden, in het vorig nummer vermeld, door de N. H.M. op 19 dezer bij inschrijving aan de markt gebragt, vonden tot geheime doch eerste prijzen koopers. De 1459 stukks Nam, en Sour. Runder en 502 dito buffel ex Amerika, door particulieren wegens zee schade op 12 dezer in veiling gebragt, werden verkocht: de eersten van 20 tot 47 cs. en de laatsten van 11 tot 18 cs. Bovendien werden op dien dag om dezelfde reden geveild 841 Padang Runder ex Eva Johanna, die van 27 1/2 tot 42 cs. verkocht werden.

Verder vonden de volgende partijen nemers, hetzij bij inschrijving of uit de hand: 1202 O.-I. Runder ex Eva Johanna, 3000 O.-I. ex stad Gouda, 791 O. I. Runder en 442 do. buffel ex Amerika, benevens: 1126 O.-I. buffel en 1500 O.-I. Runder.

De stemming voor dit artikel blijft geheel dezelfde.

Metalen. Banca Tin voortdurend lusteloos en prijzen nominaal; afgedaan werden in kleingheden à f 84 1/2, f 85, 200 bl. à f 84, 200 do. à f 83 1/2, 700 do. à f 83, 1000 do. à f 82 1/2, 208 do. à f 82, waartoe thans aangeboden blijft.

Verwaren. Indigo. sedert het laatste bericht bleef de stemming zeer vast, ofschoon de handel goede uitgebreidheid verkreeg. In het geheel hebben niet meer dan ca. 140 Kn. Java nemers gevonden, doch de prijzen die daarvoor besteed werden leveren het bewijs van de vaste stemming waarin de markt verkeert. Bij deze afdoening werd namelijk een avans van 20 cs. op de laatste veilingprijs bedongen, en kan men thans onder deze verhouding niet meer te regt. De voorraad bij particulieren is zeer beperkt, en worden die partijen alle boven de markt gehouden, zoodat daarin niets voorvalt. De toevoren, die men verwacht, zullen wel weder enige levendigheid op onze markt te voorschijn roepen. — Cochenille geheel onveranderd en met weinig vraag. — Sapau- en Kadranhout. Afdoeningen hebben in deze beide artikelen niet plaats gevonden. Van het eerste zal dezer dagen een partijje dat aangevoerd werd, aan de markt komen. Van het laatste wordt een partijje verwacht, doch voor beide artikelen is weinig vraag en niet meer dan de notering te bedingen. — Kurkuna. Desezelfde lusteloze stemming, blijft bij zeer beperkten handel met grooten voorraad nog steeds heerschende, en is daarin vooreerst geene verbetering te verwachten. — Salpeter met weinig handel, de te Amst. aanwezige voorraad wordt boven de marktwaarde gehouden.

Wol. Omzettingen in de eerste hand zijn niet te vermelden; de voorraad bij Particulieren is niet groot en bepaalt zich hoofdzakelijk tot eenige partijen Sijduij Wol, welke vooralsnog te hoog gehouden worden.

Voor de N.H.M. arriveerden te Rotterdam van Bom'vrij 500 balen Oost-Indische Wol — en te Amst. 849 balen Kaapsche Wol van Port Elisabeth.

Arak. Hiervan werden sedert het laatste bericht afgedaan zoo te Amst. als te Rotterdam, 32 Leggers ex Jhr. Mr. van de Wall van Putterhoek, 88 dito ex Jacob en 1192 Legg. ex Eersteling, 50 Leggers ex Oxus, 100 Leggers per Abel Tasman en 186 Leggers per Jason en 50 Leggers ex Tatscher Magoon. Bij inschrijving werden 50 Leggers ex Franklin op 14 en 25 do. ex idem op 18 dezer niet toegewezen.

Geene aanvoeren hebben te Amsterdam plaats, doch te Rotterdam werden 100 Leggers aangebragt van Alga Baay, afkomstig van het afgekeurde schip Roose, de stemming bleef hetzelfde.

Veilingen.

DOOR DE NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Rotterdam, 26 Oct. 129,587 bossen Bindrotting. Amsterdam, 28 Oct. 1177 Pakken Java Tabak. Rotterdam, 2 Nov. 2889 balen Suratse Katoen. Amsterdam, 16 Nov. 29,886 Kr. en kan Java Suiker.

DOOR PARTICULIEREN.

Amsterdam, 19 Oct. 841 Padang Runderhuiden. Amsterdam, 21 " 293 balen Suratse Katoen. Rotterdam, 21 " 100 kisten geconijfte Gember. Amsterdam, 25 " 100 kisten geconijfte Gember. Rotterdam, 26 " Circa 60,000 stukks Malacca Stokken. Amsterdam, 28 Oct. 775 Pakken Java Tabak. Amsterdam, 11 Nov. 1467 Pakken Java Tabak. Rotterdam, 17 Nov. 2549 Pakken Java Tabak.

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 10 DECEMBER.

Arak, f 50, — afgedaan. Koffij, Java f 25,25, — Padang, Suiker No. 16 f 15,50 @ f 15,25 — Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinj f 12, — p. kelder, in Consumptie. Rijst, Indramajoe met zakken, f 200, — witte Batavia, 1ste kwaliteit, f 140, — @ f 150, — 2de kwaliteit, f 125, — @ f 135, — Carga f 105 @ f 115, — Gouvernement, 108 1/2, — Wisselkoers op Holland 108 1/2, — Engeland f 11,25 @ f 11,32 1/2, — Singapore f 2,70, — China f 2,77, — Calcutta f 120, — minimaal.

TE SOERABALJA, DEN 5 DECEMBER.

Suiker f 15 1/2, — Koffij, nominaal. Rijst, (Cargo) f 145 @ f 155, Idem (witte) " f 165 @ f 180, Koezhuiden f pic, Arak f legger f 45, — Olie (Klapper), Olie (Kadjan), Kadjan Matten Wotting f 8,50 @ f 9, — Risselkoers 102 1/2 @ 103%.

Lijst der in het Entrepôt aanwezige regalen.

VAN DEN 6 TOT EN MET DEN 10 DECEMBER 1859.

Van Nederland per Johanna Lodewijk, gez. van der Waard, 5 kn. adres, C. Kater, te Pontianak. 1 kt. adres W. van Schierbrand, No. 395/96. 1 kt. adres, Mevrouw Pietermaat. 1 kt. gemerkt, PB. 1 kt. adres, G. M. W. Zuur, fabrikant.

Per Postillion, gez. van de Poil. 5 kn. gemerkt FUE No. 1/5. 2 kn. A. Gevers. 1 kt. gemerkt VS & C No. 2. 1 kt. zonder merk no 12. Per Hendrik Jan, gez. van der Meijden. 1 kn. gemerkt LB & Z. Per Batavier, gez. van Wijk.

1 kt. gemerkt JS No. 707. Van Singapore per N. 1. stooms. Batavia, gez. Neijts. 1 pak adres Pnris. 1 pak adres A. Rindel Maclaine. 1 pak adres Hunter, Houghton. 1 pak adres Pains, Stricker. 1 pak Mad. E. Hij No. 843. 1 kt. adres Ettij Maclaine. 1 kt. adres J. B. Lachess ontvangen. 1 kt. adres W. H. Nach. 1 kt. adres W. Coras de Vries.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN DEN 2 TOT EN MET DEN 5 DECEMBER 1859.

AANVOER.

Van Amoy per Ned. bark Maria Elisabeth, gez. v. d. Valk, agt. B. Kopersmit en co. 86500 ps. steenen, 1980 coll. Chin. goederen, Ten Isang.

Van Nederland per Ned. schip Johanna Lodewijk, gez. van der Waard, agt. J. Cezard en co.

26 vn. spek, 80 ps. ger. vleesch, 50 hammen, 28 led. leggers, 760 vs. Agenten.

106 hammen, Dümmler en co. 25 vn. vleesch, 16 kn. manufact., Ordor. 3 bn laken, 50 arak leggers, 218 coll. diversen, Engelhard en co. 6 coll. manufact., 1 kt. diversen, 40 led. leggers, 20 kn. bessensap, 9 do. 35 do. wijn, van Ommeren, Rueb en co. 10 vs. boter, Bruns. 5 kn. manufact., Reis en Leon. 20 kn. wijn, Wm. Specht & Grijp. 3 kn. manufact., B. Moormann en co. 10 kn. wijn, Schimmelpanneek en co. 4 kn. diversen, C. Bahre en G. Kinder. 10 vs. boter, 2 ks. diversen, 8 hammen, 2 ps. ger. vleesch, J. Speet. 187 coll. provisies, Gezagvoerder. 4 kn. manufact., Niederer. 7 kn. diversen, 1 do. etiketten, 1 do. capsules, Jonker en Zuur. 5 coll., 57 vn. en 3 kn. koopmanschappen, Metzendorf, Wilmans, Ruys en co. 5 kn. provisies, van der Meulen en co. 80 bn. rood gareen, Arnold en Zonen. 63 coll. koopmanschappen, B. Andreas en co. 100 kn. manufact., Maclaine, Watson en co. 100 kn. cognac, 4 do. zeepl. 1 do. modewaren, 2 do. manufact., Gumpert Strauss.

26 ks. champagne, B. Kopermit en co. 40 led. leggers, 20 kn. bessensap, 9 do. papier, 26 do. wijn, van Ommeren, Rueb en co. 26 kn. boeken, 1 do. zilverwerk, G. Koffij en co. 14 kn. manufact., Haager en Schuurman. 29 coll. rood gareen, 76 kn. wijn, 17 tross. touw, B. van Leeuwen en co. 100 vs. boter, Landberg, Bezost de Bie en co. 50 kn. wijn, G. Buijn en co.

Van Rotterdam per Ned. Hendrik Jan, gez. van der Meijden, agt. Busing, Schröder en co. 100 vs. specie, een partij steenkolen, Gouvernment. 40 kn. manufact., 10 do. koopmanschappen, B. van Leeuwen en co. 4 kn. manufact., Niederer. 15 kn. koper, 1500 keld. genever, 100 hammen, Agenten. 9 kn. droogerijen, 100 vs. boter, J. Cezard en co. 150 led. leggers, van Ommeren, Rueb en co. 50 led. leggers, 500 keld. genever, B. Moormann en co. 400 keld. genever, Landberg, Bezost de Bie en co. 200 keld. genever, John Pryce en co. 200 keld. genever, Engelhard en co. 10 kn. koopmanschappen, B. van Leeuwen en co.

Van Nederland per Ned. bark Batavier, gez. van Wijk, agt. Landberg, Bezost de Bie en co. een partij steenkolen, Gouvernment. 70 led. leggers, J. Cezard en co. 25 keld. genever, 29 vs. vleesch, Gezagvoerder. Van San Francisco per Oldb. bark Ammerland, gez. agt. Maclaine, Watson en co.

7456 zakk. graan, 300 vn. meel, 40 kn. vruchten, 1 vt. hammen, 1 kt. schoen. 1 do. brandy, 1 do. bloemen, 754 coll. diversen, Agenten.

Uitvoer.

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. Batavia, gez. Neijts, agt. W. Coras de Vries.

101 pic. gouv. goederen, 1900 @ boonen, Gouvernment. 270 pic. rijst, Agenten. 1 kt. zilver munt, 8 do. rood katoen, Said Salah Hadan. 10 md. bier, 100 keld. genever, uit entrep. Tio Tjenghiang. 1800 @ boonen, 8 kn. provisies, 1 wagentuig, 2 kn. pijpen, 1 jeu de tour. John Pryce en co. 1 kt. batik doeken, Hoosin. 1582 zilver specie, 1000 ps. rijksdaalder, Tambis Moh. Nakim. 7800 zilver specie, 200 ps. halve gulden, Said Moh. Hoosin. 6500 zilver specie, Said Moh. Alhadat.

2 kn. lakwerk, Haager en Schuurman. 27 kn. vogelnestjes, Kan KenyHong. Naar Nederland per Ned. schip Sophia Koningin der Nederlanden, gez. Klein, agt. Schimmelpanneek en co. 62 kn. kop. munt, Gouvernment. 500 pic. tin, N. H. M. 230 pic. suiker, 1454 do. rijst, 150 legg. arak, van Ommeren, Rueb en co. 10 fm. sigaren, uit entrep. Abelson, Dennison en co. 168 pic. suiker, Haager en Schuurman. 50 pic. roting, Agenten. 500 ps. buffelhuiden, Dümmler en co. 2 kn. porcelein, 1489 pic. suiker, J. Cezard en co.

Naar Nederland per Zw. schip Superior, gez. Callberg, agt. Metzendorf, Wilmans, Ruys en co. 4855 pic. suiker, 5197 do. rijst, 88 do. roting, 707 ps. buffelhuiden, 109 do. koezhuiden, 53 legg. suik. 68 fm. Mal. steenen, Agenten. Naar Nederland per Ned. brk Koerier, gez. Rotgans, agt. van Ommeren, Rueb en co.

2 vn. vleesch, Agenten. 50 pic. roting, 3242 do. suiker, O. I. M. v. Adm. en L. 2200 pic. rijst, 984 do. koffij, J. Cezard en co. Naar Londen per Eng. schip Richard Thornton, gez. Sinclair, agt. Martin, Dyce en co.

210 pic. roting, 5608 do. rijst, 8 do. gomelastiek, 634 ps. buffelhuiden, 128 do. rotingstokken, Agenten. 15 stav. ijzer, 1 kt. koopmanschappen, Aan boord gebleven lading. Naar Samarang en Soerabaja per Ned. bark Jan Pieterzoon Koom, gez. Hugenholtz, agt. Haager en Schuurman. 75 stav. en 6 boss. ijzer, 468 gouv. goederen, 54 ps. banken, Gouvernment. 76 kn. champagne, Agenten. 1 bl. manufact., Metzendorf, Wilmans, Ruys en co. 1245 stav. ijzer, C. Bahre en G. Kinder. 20 md. min water, 2 kn en 1 vt. oognac, 25 kn. wijn, 3 do. gember, 3 do. maderas, 1 do. siopen, 25 vs. boter, 20 kn. bier, 8 do. likuren, 24 do. vruchten, 20 do. sla olie, 10 fm. sigaren, 2 vn. saijn, 1 vt. kruid, Cassalette en co. Naar China per Ned. Eduard Marie, gez. Remmers, agt. Schimmelpanneek en co.

8079 pic. rijst, 17 do. roting, Maclaine, Watson en co. 30 kn. wijn, uit entrep. J. Cezard en co. 150 keld. genever, 1 legg. arak, Agenten. 75 keld. genever, uit entrep. van den Muijzenberg. 1 kt. instrumenten, Haager en Schuurman. 1834 pic. rijst, Walken. Naar Nederland via Indramajoe per Ned. schip Zuid-Bevland, gez. van der Meulen, agt. J. Cezard en co.

168 kn. kop. munt, Gouvernment. 96 pic. roting, 1561 do. suiker, Agenten. 2 vs. spijkers, 1 pak schoepen, 1 kt. patjols, 1 keld. traan, 1 anker, 2 kn. serviecen, 1 do. diversen, 1 ketting 1 balans, 27 pa. gewigten, 2 pak en 1 vt. lampen, 1 veldbed. P. Landberg en Zoon. Naar Nederland via Samarang per Ned. bark Nederland en Oranje, gez. van Ruijven, agt. Dümmler en co.

100 vs. kop. munt, 82 kn. rood katoen, 1 pak monsters, N. H. M. 240 vs. boter, van Maanen en co. 500 keld. genever, Versteeg Heulemans. 18 ps. riemen, 20 roll. zeldoek, 10 keld. en 25 ank. provisies, 8 md. kramen, 7 coll. koek en banket, 1 kt. schilderijen, 1 do. diversen, Gezagvoerder. 1212 coll. koopmanschappen, Aan boord gebleven lading. 1990 pic. ijzer, 688 vn. staal, C. Bahre en G. Kinder. 100 ks. oognac, Göping en co. 2 kn. kleingheden, B. Moormann en co. Naar Nederland via Soerabaja per Sard. bark Lydia, gez. Rozano, agt. Busing, Schröder en co.

1971 blokk. zink, Aan boord gebleven lading. 200 pic. roting, 540 do. rijst, 76 led. arak, 167 ps. koezhuiden, Agenten.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van den 7 tot en met den 9 December 1859. Met het Ned. Ind. stoomschip Padang, agt. A. Guyot, de hh. van Hemert, Anemart, Dr. Palmer van den Broek, Reede van Oudthoorn, Batten, Pantekock, Duijop en familie, Ketelaar en familie, Maas Geesteranus en Z. M. troepen van Soerabaja via Samarang en Cheribon. Met de Ned. Ind. bark Skandria, kapt. D. F. Varkevisser, de heer F. van Hengst en familie van Banks. Met de Ned. Ind. bark Edjoesoer, gez. Said Hamsa, de kapitein Horrmann. 1. luitenant Häfeli en de 2e komp. met een gedeelte der 8e komp. van het 12e. Bat. Inf. van Palembang.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 7 tot en met den 9 December 1859. Met het Ned. Ind. stoomschip Padang, kapt. A. Guyot, de hh. Schröder, echtg. en 3 kinderen, de Baron de Chasseron, Timmer, Freyes, van Kattendyke, Thea, Mevrouw Jungmann, Mevrouw van den Bosch, jonkheer Hamler en Z. M. troepen naar Singapore via Mu tok en Riouw.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.